Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXIX | ЛЮТИЙ — 1979 — FEBRUARY | Ч. 275

ISSN 0026-9042

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет Об'єднання Демократичної Української Молоді.

Голова ЦК: В. ПЕДЕНКО

Редагує Колегія:

В. Вакуловський, Л. Ліщина, М. Смик, Ю. Криволап, В. Родак, А. Лисий, О. Пошиваник, Л. Павлюк.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine. Published by the Central Committee of the Ukrainian Democratic Youth Association.

In USA — Association of American Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDENKO
18 Henderson Ave.
Thornhill, Ont., Canada
L3T 2C0

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Pentincton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ш. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J. 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Анлії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M.
G. P. O. Adelaide,
S. Australia

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні ---------- 7.50 долярів
Ціна одного примірника: 75 центів

В Австралії ---------- 5.50 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 55 центів

В Англії і Німеччині ---------- 6.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 60 центів (америк.)

В усіх інших країнах Європи ---------- 5.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 50 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки ---------- 4.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадиських центів.

Редакція не приймає матеріялів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціялами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:
MOLODA UKRAINA,
Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — О. Олесь, Н. Світлична, Леся Українка. С. Голубенко — Співець волі України і красот її природи. В. Бендер — Ілько. М. Шлемкевич — Шлях до завершення. О. П. — "Метелиця" — танцювальний ансамбль. Б. І. — Піраміда Хеопса і Пірамідоманія. А. Лисий — Роздумування над метою. Сторінка Юн. ОДУМ-у.

На обкладинці: "МЕТЕЛИЦЯ"—Танцювальний Ансамбль філії ОДУМ-у Чікаго. — (Зліва) стоять: Наталя Коновал, Валя Семітко, Ніна Осійчук, Орися Завертайло, Оля Татко, Леся Смоляк і Неля Яскевич. — Сидять: Павло Пошиваник (музикант), Петро Осійчук, Іван Іващенко, Євген Береза і Олексій Пошиваник (музикант). Відсутні: Лариса Яскевич і Тарас Кохно.

Олександер ОЛЕСЬ

***

З журбою радість обнялась...
В сльозах, як в жемчугах, мій сміх.
І з дивним ранком ніч злилась,
І як мені розняти їх?!

В обіймах з радістю журба.
Одна летить, друга спиня...
І йде між ними боротьба,
І дужчий хто — не знаю я...

1906 р.

***

Ми не підем з кривавого бою!
Наші друзі по тюрмах гниють,
Наші друзі в Сибірі конають, —
Ми назад їм проложимо путь.

Ми не кинем боротись за волю:
Наші браття упали в борні,
Їхня кров ще гаряча на ранах,
Їхні рани горять ще в огні.

Ми не зложимо зброї своєї...
Дужі в нас і бажання і гнів,
Ми здобудемо землю і волю,
І загоїмо рани віків.

Ми не підем з кривавого бою:
Наше військо сміється, б'ючись,
Наше військо в боях бенкетує
І в боях умира, сміючись!...

1906 р.

***

Літній вечір... Гори в млі,
В золоті вершини...
А під ними ллється десь
Пісня України.

Гасне вечір... Сон обняв
Гори і долини...
А між горами літа
Пісня України.

Ніч давно... Заснуло все...
Тільки море плине,
Та щебече по-над ним
Пісня України.

1906 р.

Сергій ГОЛУБЕНКО

СПІВЕЦЬ ВОЛІ УКРАЇНИ І КРАСОТ ЇЇ ПРИРОДИ

З нагоди століття з дня народження Олександра Олеся

Визначний поет першої половини нашого століття, співець визволення України, національної революції і воскреслої Української держави Олександер Олесь силою, яскравістю і красою своїх вогненних поезій був гідним учнем і послідовником Тараса Шевченка і молодшим сучасником Лесі Українки. Його творчість збагатила українську поезію натхненними віршами великого патріотичного звучання.

Народився Олександер Олесь (Кандиба) 6-го грудня 1878 року на хуторі Кандиби біля Білопілля на Сумщині. Зростаючи і виховуючись серед мальовничої української природи, він глибоко сприймав її красу, з раннього дитинства його захоплювала барвистість рідного краєвиду, блакитні ріки і зелені діброви, золоті лани і стрункі тополі, білі хатинки та вишневі садки, чари місячної ночі, співи солов'я, пахощі квітів і пізніше описав це у своїх поезіях.

В 1902 році Олесь закінчив Харківський ветеринарний інститут і далі працював як лікар-ветеринар у Харківському земстві. Писати вірші почав він у віці 25 років і прийшов у літературу, подібно до Марка Вовчка, вже зформованим, уже готовим поетом, як висловився Сергій Єфремов.

Величезне враження справило на Олеся урочисте відкриття пам'ятника Котляревському в Полтаві 12 вересня 1903 року. Перебування на святі, зустріч там з видатними діячами української культури поетесою Лесею Українкою, письменником Михайлом Коцюбинським, драматургом Євгеном Тобілевичем, композитором Миколою Лисенком, делегацією з Галичини на чолі з депутатом парлямтнту Юліяном Романчуком, їх запальні промови в обороні рідної культури і мови зробили велетенське враження на молодого поета і зі свята він повернувся свідомим патріотом, ясно розуміючи, що завдання його як складача віршів — служити мистецьким словом своєму народові.

Саме в цей час надходять буряні події. Поразки у війні з Японією в 1905 році викликають революцію в Росії. На Україні шириться національно-визвольний рух. Розгортається боротьба за народні права, твориться українська преса, зростає вимога допустити українську мову в гімназію та університети.

Патріот своєї пробудженої батьківщини Олесь захоплено виспівує це новітнє національне піднесення:

Яка краса — відродження країни!
Ще рік, ще день назад тут чувся плач рабів,
Мовчали десь святі під попілом руїни,
І журно дзвін сумний по мертвому бринів.
Коли звідкільсь взялася міць шалена
Як буря все земне схопила, пройняла
І ось дивись в руках замаяли знамена,
І гимн побід співа невільна сторона.

Олесь кличе на боротьбу, вказує які муки переживає поневолена Україна, заохочує до змагань юнацтво, закликає перекувати плуги на зброю і не плакати, а боротись.

Тоді не треба плачу,
Коли іде боротьба за волю ,за життя
Коли на хмарах я вже дивний відблиск бачу
І сонце жданого блискуче вороття.

Коли боротьба за волю не увінчалась успіхом і революція зазнала поразки, глибокий сум і журба опанували Олесем. Він тяжко переживав катастрофу. Його вірші були сповнені скорботою. Подібно до зображених в одній з поезій того часу айстр, що зів'яли, не дочекавшись сходу сонця, нездійсненими лишились мрії народу.

В 1907 році виходить перша збірка поезій Олеся "З журбою радість обнялась" і двома роками пізніше (1909) наступила збірка "Поезії". В обох збірках особиста лірика поєднується з громадськими настроями. Вірші передають надії на національне відродження, прагнення народу до визволення, патос боротьби за волю, біль поразки, сум за поляглими. До тих, що зрадили, зневірились, відійшли, відреклись від своїх ідеалів поет не має ні виправдання, ні вибачення. Він каже до них:

Але ви, Пилати, що руки умили,
Що мовчки дивились на муки Її
Ні слова! Ні руху! Геть від могили,
Як місце ще є вам на рідній землі.

Тими мотивами пройнята і збірка "Твори", за якою слідує символічна поема "По дорозі в казку" (1910), збірка "Поезії" (1911), поеми "Понад Дніпром" (1911) і "Що-року" (1914) про природу.

Але не тільки журливі мотиви притаманні творчості Олеся в цей період. Він вірить у нове піднесення, новий народній рух, покладає велику надію на молодь, на молодих лицарів, що покликані визволити свою батьківщину. Подібно як казкова принцеса, заворожена злою відьмою, томиться в неволі, каже Олесь:

Так і ти, Україно, лежиш у труні
І заклята навік і забута
І без жалю за щось у кайдани страшні
Закула тебе мачуха люта.
Але з'явиться лицар колись молодий,
Вирве з рук тебе мачухи злої
І тебе поведе він у день золотий
Як царівну до долі ясної.

Тяжко переживши погром усього українського культурного життя з початком Першої світової війни, Олесь згодом бачить нове піднесення, зростання визвольного руху і вітає революцію 1917 року, що її започаткував у день Шевченкових роковин збройний виступ українських полків у тодішній російській столиці Петрограді.

Олесь з великим ентузіязмом зображує велич подій, що розгортаються навколо нього. Про революцію він пише:

Вона прийшла як мрія довгожданна
І вийшли всі на зустріч їй, —
І всі кричали їй: "Осанна!
Благословенний ранок твій!"

В цей час з'являється знаменита поезія Олеся "Лебідь", в якій він під образом лебедів зображував тогочасний стан на Україні, де гасла визвольної боротьби не знаходили сприйняття в пасивному народі. Маса ще не дозріла до їх правильного розуміння і тому заклики провідника не доходять до її свідомости і це обумовлює неминучу невдачу.

Зі створенням Української держави Олесь стає її натхненним співцем і возвеличником. На ввесь голос передає він нестримну радість свою і цілого народу з приводу здійснення заповітної мрії:

Радійте, співайте пісні голосні,
Квітками заквітчуйте чола ясні,
Ридайте і смійтесь в сльозах солов'ї,
Стрівайте воскреслі надії свої.

Поет вірить, що часи неволі скінчились безповоротно і ввесь нарід тішитиметься щастям жити вільно у своїй самостійній державі.

Минули навіки, дні чорних негод —
Живе Україна! І вільний народ,
Як з попелу фенікс ожив і злетів
І зорями зміряв простори степів.

Поезії Олеся сповнені радости з приводу успіхів державного будівництва, він вітає творення власної збройної сили:

Українське військо мов з могили встало,
Загриміло в бубни, в сурмоньки заграло,
Розгорнуло прапор сонячно-блакитний,
Прапор України рідний заповітний.

Поет певний в успіхах державного будівництва, у зміцненні України, в силі рідної армії, яка в разі потреби стане "в обороні волі":

Голос Страдниці лунає!
Голос Матері, сини,
Під корогви вас скликає
Стати в грізні буруни.

Дальші події не виправдали цих світлих сподівань. З жахом бачив Олесь, що перемога у визвольних змаганнях стала все більше хилитись у бік ворогів України. Його лякає холодна байдужість тих, які стояли осторонь і не допомогли, коли це було так потрібно. Про свою батьківщину поет пише:

В кривавім морі і вогні
Її окрадену збудили...
Вітри і вихорі страшні
Її в повітря закрутили.

Олесь закликав до дальшої боротьби і про свій нарід писав:

— Вернись, вернись! — йому шуміли хвилі.
— Там стрінеш смерть! — пророчили вітри.
Але його чекали друзі милі
І звали рідні прапори.
І він пішов на зустріч сонцю, волі
І впав як лицар в боротьбі,
Шумлять йому вітри у полі
І плачуть хвилі у журбі.

Після поразки визвольних змагань, у 1919 році Олесь опиняється на еміграції в Будапешті, а далі у Відні, де в 1920 році він редагував журнал "На переломі" і був головою Союзу українських журналістів. У 1924 поет оселився у Празі.

На еміграції вийшли його збірки "Чужиною" (1919), "На чужині" (1920), сатиричні вірші "Перезва" (1921) під прибраним ім'ям Валентин, збірка історичних поезій з княжих часів" Минуле України в піснях" (1930), дальші збірки "Поезії" (1931) і "Кому повім печаль мою" (1931).

Вірші Олеся сповнені глибокою скорботою. "І у нас була держава! Невже ми втратили її?" — трагічно запитує він. Описуючи перебіг визвольної боротьби і велику відвагу, виказану в той час, Олесь з сумом згадує "які були у нас герої, які були у нас орли". Але останньої надії Олесь не втрачає. "Вже близько день, це ніч остання" — каже він.

Олесь змальовує образ столиці України після її визволення. Вулиці сповнюють маси людей. Всі радіють. З квітами зустрічають тих, що повертаються з еміграції. Військо крокує на Софіївський майдан на урочистий вдячний молебень з приводу здійснення загального прагнення. Сміється сонце. Виблискують купола Святої Софії. З гранітної скелі дивиться на урочистість Богдан Хмельницький, немов для привіту високо підніс-ши свою булаву.

Цього прекрасного дня, цього найбільшого свя-та, цього втілення всенародньої мрії чекав Олесь. Він чекав визволення своєї батьківщини, яка по-ки що спочиває у глибокій труні. Зі зворушли-вими, повними надії словами звертається поет до неї:

Спи, моя незабутня кохана,
Доки буря з Кавказу до Сяна
Не розвалить могилу твою.

Після смерти полковника Євгена Коновальця в 1938 році Олесь пише поему "Терновий вінець", присвячуючи її пам'яті загиблого полковника.

Бачачи розбіжність поглядів і роз'єднаність у рядах української еміграції, старі представники якої вже не в стані активно діяти, Олесь всю свою увагу звертає на молодь, вірячи , що вона довершить велику справу визволення рідного краю:

Але не всі поволі догнивали
Лишалася ще молодь вогняна
Світили їй так зблизька ідеали
І снилась їй країна чарівна.
І спіла думка їх, з життям зливались мрії,
Ввижалась перемога їм,
Співали дзвони їм то Юра, то Софії,
Гримів гармат майовий грім.
Старих покинули: не вірите — вмирайте!
Ми ж віримо, ми прагнем боротьби,
Моліться, плачте і благайте,
Нових панів вишукуйте, раби.
А ми, ми йшли вперед і знову йдем—без зброї:
В серцях її кують нам ковалі!
Не родяться, а творяться герої
В боях за волю рідної землі.

Вірячи, що молоде покоління здійснить покладені на нього завдання, Олесь змальовує образи молодих борців за волю рідного краю, їх завзяття, їх рішеність змагатись до кінця, до здійснення величної мети:

Життя для них — це боротьба,
Вони родилися для чину
Розкуть закуту Україну,
Звільнити вічного раба.
Це ціль життя, це їх мета,
Це їм призначена дорога,
А там за нею перемога
Квітки і Брама Золота.

Останній хронологічно твір Олеся, драматична поема "Ніч у полонині" (1943) сповнений народ-німи повір'ями в духів, мітологією гуцулів, на-гадує його ранні твори.

Багато поезій Олеся своїм стилем і побудовою нагадують українські народні пісні. Їм властивий глибоко-патріотичний зміст, щирість вислову, їх характеризує добірна лексика, багатство образів і порівнянь, чітка ритміка, тонка передача на-строїв майстерність у змалюванні природи.

Поетична краса і музичність віршів Олеся сприяли тому, що композитори залюбки писали до них музику і вони ставали популярними на-родніми піснями. Микола Лисенко уклав музику до віршів "Айстри" і "Гроза минула", Кирило Стеценко — "Сосна", Яків Степовий — "Не бе-ріть ви".

Творчість Олеся мала великий вплив на бага-тьох поетів і насамперед на Павла Тичину, який дуже шанував Олеся і відвідав його перед вій-ною під час свого приїзду до Праги, подарував-ши збірку своїх поезій.

Серед громів Другої світової війни, втративши свого сина, також талановитого поета і активного діяча Олега Ольжича, що за свою діяльність за-гинув у німецьких катівнях, Олесь 22 липня 1944 року навіки закрив очі у Празі, так і не побачив-ши перед смертю любої України.

На Україні три видання його поетичних збірок "Вибрані твори" з передмовою Павла Филипо-вича вийшли в 1925, 1929 і 1930 році в Харкові. Після того творчість Олеся була заборонена і ли-ше після війни його посмертно реабілітували ста-ранням Максима Рильського. В Києві в 1958 році вийшла збірка "Вибране" і в 1964 році "Поезії" — обидві зі вступною статтею Максима Риль-ського.

У серцях народніх мас Олесь лишився як від-даний син своєї нації, полум'яний патріот, співець волі рідного краю, який цілим серцем привітав національну революцію та створення власної дер-жави і виспівуванню її, закликам боронити її волю віддав увесь свій поетичний талант, завдяки цьому став безсмертним і таким увійшов в історію нашої літератури.

Віталій БЕНДЕР

ІЛЬКО

Холодний листопадовий дощ монотонно тарабанив по шибах і водяні потьоки на склі затуляли рух на вулиці. А в кімнаті було тепло, затишно. Коли-не-коли з клясних кімнат долітали жваві дитячі голоси — суботня школа докінчувала свою останню лекцію. Батьки й дідусі терпляче чекали, курили, перемовлялись. Але розмова не в'язалась. Більше сиділи й мовчали, порушуючи цю ніякову мовчанку шморганням та кашлянням.

— Чомусь мені пригадався Ілько, — раптом озвався літній, досить побитий життям пан.

Ми сиділи, прислухалися до дробу по шибах. Ніхто цього пана, з мови галичанина, ані заохотив до дальшої розповіді, ані перечив його ініціятиві. Оповідач оглянувся навколо, ніби вивчаючи реакцію, і заговорив сміливіше:

— Про нього, цебто про Ілька, варто розповісти. Цікава історія. Я запам'ятав його високого, худого, завжди вбого зодягнутого. І завжди кашляв. Все було отак легенько — кхе... кхе... Хворів на сухоти, бідолага.

Дехто з присутніх все ще був зайнятий своїми думками, але інші вже нашорошили вуха. Галичанин провадив далі:

— Було це десь у тридцять шостому році. На той час я був вже парубійком — минав шістнадцятий. Було влітку виженемо корів на пасовисько, гарцюємо, ганяємо, молодечу силу виладовуємо. Ілько теж пас, тільки не своїх, а чужих корів. З того й жив. Сидить, було, поодалік від нас та все на схід дивиться. І так ото, було прикипить поглядом до східнього обрію, що хвилинами не блимне. Немов би в думках щось викликав з-за кордону, до якого від нас було кілометрів десять.

Тут оповідач усміхнувся.

— Тепер воно звучить якось дивно — "викликав з-за кордону". Адже "за кордоном" що? Щось невідоме, чуже, чиєсь... Але ж у цьому випадку "за кордоном" лежала Україна. З невеликої частини української землі ми дивилися на схід, на правдиву Україну, і всіх нас просто з'їдала цікавість — що там, як тече життя, які думки снують українські люди?

Було отак тужливо подивимось, перебалакаємо вичитані в просвітянських часописах вістки, та й знову до молодого гарцювання. Один тільки Ілько ані руш з місця, кашляє та все на схід дивиться. Все село знало Ілька. Знав малий і великий, що йому вже підходило під сорок, що був нежонатий та що жив у благенькій, похиленій хатині. У 1917-му році його покликали до австрійського війська, а повернувся він у село аж у 1922-му році. На той час його мати вдова вже померла.

Ілько був мовчазний, соромливої вдачі. А до того — бідний і неписьменний. Ніхто й не поцікавився, де він був, чого зазнав. Зрештою, тоді чимало людей верталися з усіх сторін. Повернувшись, він відразу пішов у пастухи. Спочатку при фільварку, а потім, коли захворів, пас ґаздівських корів на спільних пасовиськах. До церкви ходив лише взимку, а до читальні вчащав мало не щовечора. Завжди просив якогось парубка прочитати йому в часописі, "що там за Збручем діється?" Так і казав: "Ану знайди швиденько, що там діється за Збручем?" Ну, читали йому про колгоспи, про матеріяльні злидні, терор. Було, слухає уважно, навіть кашляти перестане. Послухає, нічого не скаже та й піде до своєї хатини.

І от одного разу на випасі хтось із нас підступив до Ілька і глузливо запитав:

— Ти що, Ілько, дівчину за Збручем залишив, що не відводиш очей від нього?

Блідий, тиждень не голений, Ілько підвів очі до зухвальця й спокійно відповів:

— Була й дівчина. Гарненька така, кругленька, Катрусею звали. Як цілувала, то ніби гарячим струмом обдавала!

Як почули про поцілунки, то оточили Ілька з усіх боків: де, як, коли, яким чином він побував за Збручем? Ожив Ілько. Вперше за багато літ заіскрилися, засвітилися його очі. І став він розповідати. Легенько покашлює і все розказує, розказує. І що ж виявилося? Виявилося, що під час Першої війни він попав у російський полон, а в революцію опинився в Києві. Там тоді галичан кишіло та все, переважно, усусуси. Забув уже з якої причини, але Ілько, замість бути в корпусі Січових Стрільців, пішов добровільно в наддніпрянську частину і до кінця 1920-го року воював в армії УНР...

Дощ за вікном вже не тарабанив, а прямо стугонів. Але це не заваджало нам ловити кожне слово оповідача.

— І де тільки наш Ілько не побував! І заледве від тифу не помер, і два поранення мав, і нагороду дістав. Ба, навіть Петлюру бачив, говорив з ним. Ось як воно було. Восени 1920-го року більшовики притиснули його полк до польського кордону. Дощі розмочили землю, в окопі мокро, стрільці тремтять від холоду в промоклих, виношених шинелях. Голодні й холодні хлопці таки тримають фронт, хоч видно й так, що непереливки. Врешті в окоп залітає бунчужний: ти, ти й ти — зі мною! Вибрав з Ількової чоти з десяток стрільців, та з інших теж по десятку. А в запіллі пояснює: Головний Отаман приїхав, хоче зустрінутися з фронтовиками. Всі стрільці неголені, в болоті по вуха, в багатьох на ногах — саме ганчір'я. Бунчужний заспокоїв, що не на парад ідуть, а на вояцьку фронтову зустріч.

На вигоні біля недалекого села вже юрмилися фронтовики з інших частин. Під ногами не земля, а чорне, густе місиво. Грязюка до колін. А дощ не вгаває.

Із села виїхав відкритий автомобіль, а в ньому четверо чи п'ятеро людей. Вояки вишикувались в тісний чотирикутник з проходом до середини.

Автомобіль реве, боксує, кидає болото позад себе. Застряв. Люди виходять з нього прямо в осіннє болото. Кропить дощ, висвистує осінній вітер. Троє наближаються до чотирикутника: двоє молодих старшин, а поміж ними Головний Отаман у заболоченій шинелі, в змокрілій смушковій сірій шапці.

— Струнко! На Головного Отамана — глянь!

Вся верхня лінія чотирикутника рвучко зосереджується на особі Отамана. Полковник здає звіт, потім ескортує Петлюру до центру. Головний Отаман повільно оглядає змученим, але пильним, зором, рештки отих найкращих, які до кінця залишилися вірними справі і йому. І ось його лунький голос крає непривітний, дощовий день.

— Козаки! Побратими! Друзі бойові!

Схвильовано говорив Петлюра до своїх вояків, дякував їм за вірну службу. На останній вільній смужці власної землі він закликав їх не занепадати духом. Вони програли бій, але битва триватиме далі.

— Те, що ми розпочали і зробили за ці три роки, буде відлунювати над Україною у всі часи. Як великий дзвін, цей чин кликатиме наших нащадків до переможного завершення розпочатої справи...

Оповідач захопився і промову Петлюри подавав ораторським тоном. Схаменувшись, що тут не мітинг, він стишив голос і продовжував:

— Після промови, розказував Ілько, стрільці шеренгою йшли повз Петлюру і кожному з них він міцно тиснув руку. З деким перемовлявся кількома словами. Коли підійшов Ілько, Петлюра вгледів на його грудях стрічку й медаль Архистратига Михаїла.

— А де це ти, козаче, аж так відзначився? — усміхнувся Петлюра.

— Під Проскуровим, пане Головний Отамане! — чеканить Ілько.

— Це як захопили бронепотяг? — питає Петлюра.

— Так є!

— А звідки ти родом? Кого залишив вдома?

— Коли будемо відходити на захід, пане Головний Отамане, то я якраз і потраплю додому, — з легким усміхом відповідає Ілько.

— Як? Ти — галичанин? У моєму війську? І до самого кінця? І не кленеш мене за те, що я "продав" Галичину полякам?

Питає ніби жартома, а голос тремтить, ось-ось зірветься. Вірність молодого галицького хлопця пройняла його.

— Я, пане Отамане, до високої політики не пнусь. Знаю тільки, що в скруті доводиться жертвувати пальцем, щоб врятувати руку...

Не стримався Головний Отаман, підступив до Ілька, міцно обійняв його, як рідного сина, любовно поляскав долонею по плечі. Відходячи, Ілько помітив, що в очах Отамана заблищала зрадлива сльоза...

Тут оповідач і сам розхвилювався. Замовк, прикусивши нижню губу. Потім відкашлявся і продовжував:

— Отакий наш Ілько. Здорово ж він здивував нас. Наступного дня приніс він оту медаль. На ній був вибитий образ Архистратига Михаїла, а вгорі, під вушком для стрічки, одне слово — "Україна". Ми дивилися на ту медаль, як на святиню, і шаленно заздрили Ількові — він не тільки воював за Україну, а й хоробро воював.

А внедовзі Ілько помер, доконали його сухоти. Похорон був швидкий, непоказний. Для більшости селян, по вуха зайнятих господарськими справами та всякими гризотами, Ілько всього-навсього був злидень, хворий, неписьменний пастух і на особливу шану не заслуговував. Але ми, молодь, що знали його таємницю, провели його як героя...

Ми дивилися на захляскані дощем вікна і пекучий сором за наші людські й земні слабощі давив груди — як часто наші дії і вчинки спрямовані лише на те, щоб нас помітили інші.

А тут ось нізвідки — справжня, просто біблійна людина. Неписьменний, злиденний селюк про свою збройну посвяту батьківщині інакше не думав як про належне виконання звичайного громадянського обов'язку. І яка ж велика душа була у нього!

Англія, 1978

Олександер ОЛЕСЬ

***

З військом за волю боролися ми:
Гинули сили народні,
В світі без волі жити, як в тюрмі,
Пухли і мерли голодні.

Рівність, братерство і воля усім —
Наші були ідеали —
Теплою кров'ю на стягу своїм
Ми їх в борні написали.

Бігли під прапор наш бідні раби,
Руки до нас простягали,
Наші дзвеніли мечі в боротьбі,
Їхні кайдани бряжчали...

Ворог... подужав нас... в полону ми...
...Нищуться сили народні,
В світі без волі живуть, як в тюрмі,
Пухнуть і гинуть голодні...

1979 — МІЖНАРОДНИЙ РІК ДИТИНИ

Ось тут є те, що Онтаріо робить і що ви можете зробити, щоб поліпшити добре життя наших дітей.

Об'єднані Нації проголосили 1979-ий рік, як Міжнародній Рік Дитини з думкою звернути всюди увагу на дітей.

В Онтаріо уряд завжди глядів на дітей, як на наші найбільш дорогоцінні ресурси та працював, щоб забезпечити їх якнайкращим здоров'ям, освітою і соціяльною програмою.

У 1979 році ми задумуємо збільшити ці обслуги і програми в надії, що мир і поліпшення майбутньости залежать від доброго життя наших дітей сьогодні.

А щоб Рік Дитини був уповні успішним в Онтаріо, кожний із нас мусить дати потрібну підтримку... в а ш у підтримку.

Тільки ви, як батьки або приятелі, можете забезпечити любов і опіку, які є такі істотні для здорового розвитку дитини.

За дальшими інформаціями про програму Онтарійського уряду для наших дітей і список пропозицій ваших, вашої організації або громади, які вони можуть зробити впродовж Міжнароднього Року Дитини, пишіть до:

International Year of the Child 1979,
"Today is for Tomorrow"
Secretariat for Social Development
Whitney Block, 1st Floor
Queen's Park
Toronto, Ontario M7A 1A2

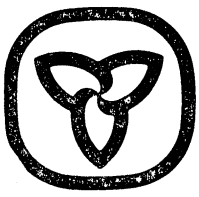

Margaret Birch,
Provincial Secretary
for Social Development

William Davis, Premier

Province of Ontario

ЗАБУТІ СТОРІНКИ

М. ШЛЕМКЕВИЧ

ШЛЯХ ДО ЗАВЕРШЕННЯ

Життя народу тягле, тож *народження* сучасної *української людини* мусимо шукати при смертному ложі людини другої української держави. Оця горда, самопевна колись, провідна козацька верства, козацька старшина, що залюбки запалювала люльки об пожарища Цареграду, а оформившись, підорвала тодішню, справді великодержавну Польщу; бундючна, навіть свавільна, але сильна провідна верства другої держави, — тепер догоряла в тихих хуторах, осторонь великих доріг історії. Найбільшою журою тієї верстви стало: — А що ми покушали б, матушка? — Так розкладалася та провідна верства в житті *старосвітських поміщиків*. Безпощадна й геніяльна карикатура Гоголя викликає у нас тільки погорду та сміх. Одначе будьмо справедливі, і тверезо дивімся навкруги себе. Чи старосвітський поміщик, як тип, уже зовсім помер серед нас? Розгляньмося по наших домах, уже власних домах! Чи то можна вважати принциповою різницею між старосвітським поміщиком кінця 18 сторіччя, — що той жив у тихому, українському хуторі, серед саду вишневого, над ставком, а нинішній наш "поміщик" живе в домі на передмісті Нью Йорку, чи Філядельфії, Торонто, Вінніпегу, чи інших міст нашого поселення? Чи принциповою різницею є те, що тодішній поміщик їздив коляскою, яку тягнула четверня коней, а нинішній поміщик їздить своїм власним уже самоходом? Чи може різниця в тому, що тоді на те питання: — а що ж тепер покушаємо, матушка, — та старосвітська мати-дружина виносила з української комори пахучу веприну, сало, виймала з печі теплі голубці й вареники, і заставляда цим столи, а закроплювати казала обильну їжу українською запіканкою чи кількадесятиріч-ним медом? Чи то різниця, коли тепер на таке ж запитання сучасна мати-дружина відчиняє чудодійний холодильник і з нього виймає вже модерні сендвічі, і каже запивати їх "сігремом", чи "калвертом", віскі чи джіном, "трьома перами" чи "чотирма трояндами"?

Інша частина тієї козацької провідної верстви не могла заспокоїтися таким животінням. Вона виходила на биті шляхи історії, а що на них не було вже українських поїздів, вона присідала до нових, російських імперських возів. При всій любові та при всьому прив'язанні до України, її звичаїв і народної культури, ті люди все ж вплітались в нове життя, тоді ще духово непідрізаної, молодої, повної розгону російської імперії. Для упрощення, назвім цей тип *гоголівською людиною*. І знову, як раніше, подивімся навкруги нас. Чи той тип уже належить виключно до історії? Не мусимо пригадувати різних... енків, які займали й займають найвищі іноді, військові й політичні пости в новій совєтській імперії. Між ними і давньою гоголівською людиною може тільки та різниця, що в теперішніх достойників немає тієї любови до України, що колись горіла в Гоголя та в інших українців на імперській службі. Але дивімся навколо нас. Чи це принципова різниця, коли напр. тепер після кількох років побуту в різних країнах світу ми радо пишаємося новими громадянськими титулами? Коли хтось із недавно прибулих українців стає патріотом своєї нової батьківщини, — це не є зло. Але коли він попри те вже поволі забуває, а в дітях своїх навіть хоче забути свою Україну?! Одного мусимо вимагати: — розуміймо і наших батьків, і поки ми самі не зовсім чисті, не кидаймо каменем на них так безпощадно й гордо, просто неначе на те, щоб заглушити власну непевність у душі.

Можемо розрізнити ще й інший тип людини, що складався в період розвалу другої держави. Та людина не могла знайти собі місця в новому світі. Але вона не могла також і вдоволитися тільки біологічним існуванням старосвітського поміщика. І коли для типу пристосованця, іноді проти волі, до нової імперії взяли ми для спрощення прізвище геніяльного представника того типу, то й цей новий також мав геніяльного висловника в собі й життєвій поставі Григорія Сковороди. Це глибокий людський тип, що не прийняв нової російської дійсности, але і не знизився до рівня старосвітського поміщика. В своїй душі, в самодосконаленні, він шукав нового, кращого світу. Назвім його знову для упрощення сковородівським типом, *сковородянською людиною*. Ми досі хилимо чола перед душевною чистотою й глибиною тієї людини. Ми називаємо самого Сковороду українським Сократом. Одначе, мусимо добре пам'ятати одне: — велику різницю між тими двома моралістами. Сократ проповідь моральної відбудови й очищення виніс на атенські базари, і протиставив її мужньо й відверто панівній тоді софістиці. Він смертю заплатив за свою мужність. Сковорода з своєю правдою жив по затишних пасіках поміщиків, здалека від широких шляхів і їх сутолоки. Тому Сократ і його вчення означають початок нової духовости Геллади, тоді як Сковорода при всій шляхетності й величі означає тільки кінець епохи, а не початок нової. І тут знову, як у попередніх випадках, огляньмося навкруги. В тихих наукових установах, там нераз знайдемо, щоправда, слабі відблиски тієї сковородянської людини: тиху відданість духові без огляду на потреби нового життя. Архімед креслив свої фігури також

у тиші, але вони давали його батьківщині, Сиракузам, найсильнішу зброю в обороні незалежности. Наша "сковородянська" людина вміє креслити свої фігури в такій віддалі від життя, що ніхто й не рветься каламутити їй невинну роботу. А в поезії — проповідь втечі від життя в душу і долю — це ж знову блідий відприск сковородянської постави.

Хоча всі коротко схарактеризовані типи існують досі в нашому житті, сучасна українська людина народилася не в їх середовищі: не із втечі в ситу вигоду, не із пристосуванства до чужих світів і не із втечі у власну душевну шляхетність. Вона народилася з пориву створити свій власний новий світ із власних джерел і власних сил. На прапорах тієї нової української людини виписане протилежне усім трьом попереднім гасло: Борітеся — поборете! Сучасна українська людина це *шевченківська людина*. Вона перейняла репрезентацію сучасного українства. Та людина відверталася від старосвітського поміщицтва, від отупіння в достатку, до того окупльованому кріпацькою неволею братів; вона, та нова людина чекала апостолів правди й науки не для поринення в забуття, але для перетворення світу й життя на основі нового, праведного закону; і при всьому розумінні Гоголя, навіть пошані для "великого друга", вона відкидала радикально пристосування до чужої сили в Україні. Візія свого світу з вільним і справедливим уладом — опановує цю людину.

Ця людина, усвідомлена в собі в половині минулого сторіччя, йде вперед через перешкоди, іноді звороти старопоміщицького типу, сковородянського чи гоголівського, щоб на переломі сторіч, між 19-им і 20-им, досягти свого духового *оформлення,* завершення.

Для світогляду епохи, чи для світогляду окремої людини характеристичне те, що та епоха, чи та людина вважає осередньою головною силою, рушієм духа й життя. Іншими словами: яка ділянка духової культури стоїть в осередку того світогляду? Чи наука, сперта на критичний розум, — чи мистецтво, вираз людських почувань, — чи релігія, вираз туги до вічности, вираз неокреслених ближче поривів у далеч? Є епохи, що осередком їх світогляду є релігійна віра. Нам не треба завертатися аж до т. зв. середніх віків, які завсіди приходять на думку в такому зв'язку. Досить пригадати собі напр. духовий стан і духове підсоння Західньої України в австрійській державі в половині 19-го сторіччя. Релігія й віра — це основи духа, а князь церкви — це князь народу. Провідна верства — це клир із своєю ієрархією... Є епохи, в яких центром світогляду є мистецтво. Назвім хоча б ренесанс в Італії, новогуманізм у Німеччині, епоху Гете. В нашому випадку просто насувається думка про те, що для шевченківської людини саме мистецтво і єсть тим осередком, бо ж великий поет-мистець Тарас Шевченко дає навіть ім'я цій людині. Одначе, це була б помилка. Коли Шевченко шукає уявою апостола правди, тоді зараз же та уява піддає йому прізвища не великих мистців, але Архімеда, Галілея. Нове суспільство й нова людина, сперті на знання й справедливість, — це ідеал Шевченка й шевченківської людини. Осередком її світогляду є наука, — головною рушійною силою розум. Він є тим вічним революціонером, що духа рве до бою, рве за правду, поступ, волю (три божества тієї людини!). Він, розум, це потуга, проти якої немає сили, щоб у бігу його спинити... Характеристичні і часто повторювані слова одного з найсвітліших лицарів світогляду шевченківської людини, Івана Франка. В космосі того світогляду *наука* є ядром, а релігійність і мистецтво — це імлистий молочний шлях почувальних сил душі, серед яких заблисло ясне сонце мислі.

Такій духовій конституції відповідає й життєва постава, відповідають етичні ідеї шевченківської людини. Моральний її ідеал це *вільний дух,* що сам на основі свого пізнання самовизначається. Не традиційні догми, і не пристрасті, але ясна мисль — його головна сила, — ясна й незалежна мисль, або ним самим здобута, або свідомо, по добрій волі прийнята. Такий моральний ідеал людини окреслює вже й ідеал соціологічний, ідеал суспільства. Соціологія часто звертає увагу на різницю між двома типами людських об'єднань, — різницю між т. зв. спільнотами, які творить саме життя, — і товариствами, твореними свідомою волею, на основі розумово складеного статуту. Родина — це зразок першого типу об'єднань. Кооперація, акційна спілка, обезпеченевий союз — зразки другого типу. В родині родимося, до неї не вступаємо, а виступ часто називаємо відступництвом, зрадою, гріхом блудного сина з біблійної притчі. Інакше в товариствах. Ми свідомо вступаємо до них і навіть від нас вимагають тієї повної свідомости. Ми виступаємо залежно від вигоди, і нам не мають права докоряти за це. Тепер же зрозуміло, що для доби, яка поклоняється розумові, і для якої вільний дух, що самовизначається, є ідеалом, — більшу притягальну силу мають ті розумові товариства, ніж спільноти. Розум, вічний революціонер, розкладає критикою органічні пов'язі, в яких ми знайшлися з уродження. Українська людина кінця 19-го й початку 20-го ст. переживає таку розумову революцію проти догм, традиційних привичок; проти того, що можна назвати нашим патріярхальним, старим режимом. Іван Франко — найяскравіша постать тієї революції проти опанування життя церковщиною. Емансипаційний рух жінок, гасла як "усе для неї", "все для дитини" це на той час революційні гасла, що валили дотеперішній порядок нашого світу, де pater familias був трохи не абсолютним монархом. Людина розуму й науки мріяла про *суспільство вільних духів,* свідомо, статутово, конституційно створене нею, як про ідеал співжиття.

Держава для вільного духа — це тільки рами, *організаційна форма* того вільного суспільства. Утвердити українське вільне суспільство своєю власною державою — стає політичним, оконечним ідеалом шевченківської людини.

Всі ці духові, етичні й суспільно-політичні спрямування огорталися загально світоглядовим *оптимізмом,* притаманним для тодішнього світу. Українська людина не жила за залізною завісою, ізольована від світу. Вона приймала його ідеї й

життєві постави та спрямування, перетворюючи їх і пристосовуючи до своїх потреб. Світ був тоді окрилений вірою в науку, яка при помочі спертої на неї техніки просто веде людство до щастя і свободи. Для людини 19-го сторіччя, для його другої половини, рай не знаходився, як для уяви і для віри попередніх епох, десь далеко поза нами. Aurea prima sata est aetas — повчав Овідій, а потім світ котився щораз нижче через срібну, мідяну аж до залізної доби.—В раї жила перша людина, вінець Божого творіння. За гріх прогнано її з раю. Людина 19-го сторіччя зважується повернути світ назад до золотої доби, і відчинити для неї зачинені райські двері. Ця віра облегшує шевченківській людині її тяжку боротьбу. Хай згинемо, але знаємо напевно, що щастя всіх прийде по наших аж кістках. Знову Іван Франко стає виразником душевної постави тієї людини.

Це головні риси її світогляду. І які не були б різниці, великі та глибокі, між творчими духами наприкінці 19-го і початку 20-го сторіччя, в цьому пункті вони всі мали щось в основі спільне. І Драгоманов, і Грушевський, і Франко, Леся Українка, Коцюбинський, Стефаник, Винниченко — які здавалося б різні світи! Все ж у світоглядових основах всі вони діти тієї епохи, рідні собі в підставових засновках духа. З верхів така духовість промінювала в низи. Нею жила і сповнялася тодішня політична провідна верства, — вона, та духовість, доходила до всіх свідомих верств народу. Цей новий світогляд зживався з давнішими думками й поставами: з релігійністю, з традиційними звичаями. Але свідому репрезентацію суспільства перейняв вільний дух.

З таким одноцілим світоглядовим спрямуванням українство ввійшло в Першу світову війну. Накреслений світогляд був світоглядом і Січового Стрілецтва, молодого дорості провідної верстви. Це був світогляд українських революціонерів, що в підземних кузнях на сході приготовляли революцію 1917-го року. Це був світогляд нашої провідної верстви революції й державности 1917-1920 років. Українська шевченківська людина завершила свій біг, свій розвиток і свою боротьбу. Вона створила державу вільного духа: Українська Народна Республіка — це її офіційна назва!

(М. Шлемкевич — "Загублена українська людина", стор. 17-27).

• Табірний досвід показав, що наші люди — надто схильні до внутрішніх чварів. Може — як ніхто інший. Гірко, боляче то все спостерігати. І все то історичні наслідки (хто його знає, може, вони давалися і далися взнаки, вже при руїнах Київської Руси?).

Василь Стус, 1977

Надія Світлична)*

ВИРУШАЙ САМ...

Якщо на твій клич не прийде ніхто,
тоді вирушай сам.
Сам вирушай, один вирушай,
в путь вирушай сам.

Якщо скує всіх ганебний страх
(О, доля твоя нелегка!)
і кожен у відповідь мовчки зітхне
і боязко очі схова, —
сам говори:
твоя совість і глузд
підкажуть тобі слова.
Тоді говори сам.

Якщо підуть від тебе всі
(О, доля твоя нелегка!)
Якщо всі покинуть тебе
і буде важким твій шлях, —
ти все ж продовжуй вперед іти.
Хай ноги зіб'єш до крови, —
іти продовжуй сам.

Якщо буде темна, пекельна ніч
(Шаблею вітер і злива, як лід!)
і ніхто не запалить вогню, щоб тим,
хто йде у пітьмі, помогти.
Тоді ти сам свій вогонь запали —
Ватру гніву й любови жар.
Свій вогонь запали сам.

Якщо на твій клич не прийде ніхто,
тоді вирушай сам.
Сам вирушай, один вирушай,
в путь вирушай сам.

---

*) Цей переспів вірша індуського поета Рабіндраната Таґора зробила Надія Світлична. Вона прочитала його в п'ятницю, 24 листопада 1978 р., вітаючи учасників III Світового Конґресу Вільних Українців.

ALEX ELECTRIC LTD,

ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario **Tel: 439 - 6747**

Ви належите до Канади

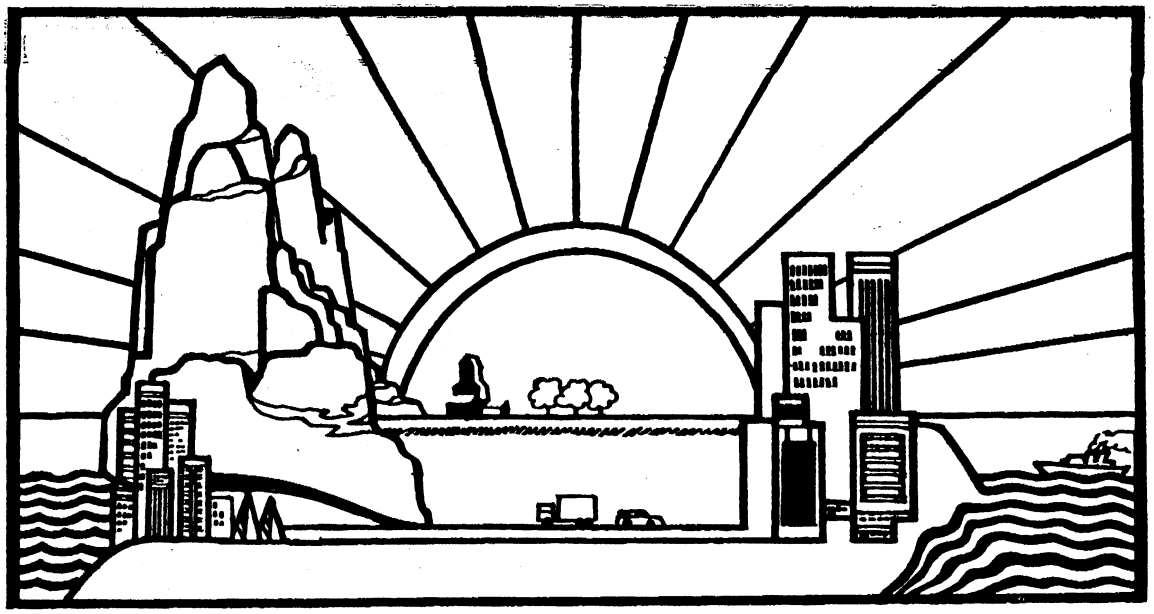

...І Канада належить до вас

Канада — це ваша країна. Кожна провінція,
кожне місто, кожне село. Атлантичні провінції
на сході, наш чарівний район національної столиці,
височезні Скелясті гори й усе поза ними на заході.

Країна неперевершеної природної краси;
софістикації і прямої сердечности;
з засягом вакаційних переживань,
яких не можливо знайти в ніякій
іншій країні.

Цього року запізнайтеся з іншою
частиною вашої Канади.

КАНАДА ДАЄ ТАК БАГАТО

Canada

So much to go for.

Canadian Government Office of Tourism

Office de tourisme du Canada

О. П.

МЕТЕЛИЦЯ — ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ ФІЛІЇ ОДУМ-у ЧІКАҐО

з нагоди 15-ліття

Поступово, незамітно роки пливуть і пливуть... неначе ріка пливе, несе воду, а з нею й роки без повороту. Незчулися, коли уже протекло 15 літ. Із 1978 роком, непомітно, без бенкетів і фанфар, минуло 15 років існування одумівського ансамблю танцюристів. У роках розквіту філії ОДУМ-у Чікаго, в 1963 році, танцювальний гурток очолював балетмайстер Микола Осовський. Помічниками-інструкторами були Іван і Петро Іващенки. В 1969 р. Іван перебрав гурток і по сьогодні є керівником, хореографом і танцюристом ансамблю, тепер єдиний із перших танцюристів з 60-их років.

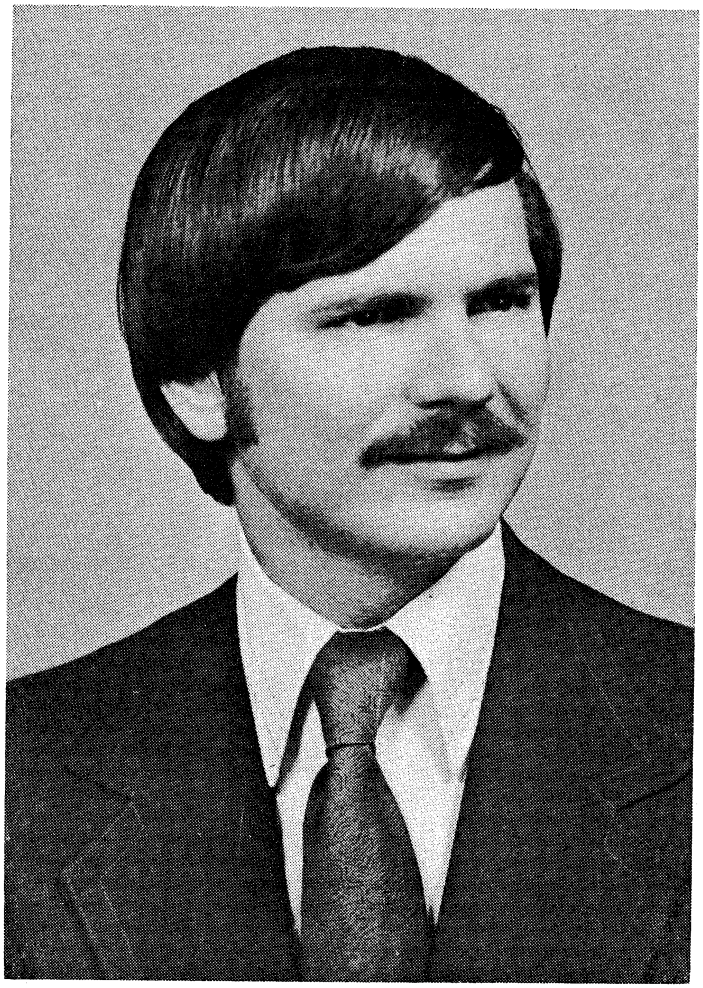

Іван Іващенко
керівник і танцюрист ансамблю "Метелиця" філії ОДУМ-у Чікаго.

Коли ми вперше познайомилися з Іваном, йому було 15 років. Казали, він дуже поважний на свій вік. Ще змалку Іван полюбив українські народні танці, і, вступивши в ряди ОДУМ-у, він був одним із організаторів танцювального ансамблю.

В одумівському ансамблі, що пізніше назвали "Метелиця", танцюють переважно студенти середніх шкіл та університетів, між ними: Неля і Лариса Яскевичі, Леся Смоляк, Оля Татко, Валя Семітко, Наталя Коновал, Орися Завертайло, Ніна Осійчук, Євген Береза (педагог), Тарас Кохно — одночасно член молодечої капелі бандуристів філії, Петро Осійчук — заст. керівника, член бандуристів і струнного ансамблю філії, та Іван Іващенко (інженер) — керівник ансамблю та член капелі бандуристів. Дівчата переважно беруть участь у хорі бандуристів. а Лариса, Орися і Наталка є виховниками Юн. ОДУМ-у при філії. До танцю приграє жива музика 10-літнього одумівця Павла та сеньйора Олексія Пошиваників.

Ансамбль "Метелиця" часто виступає серед української громади та серед англомовної публіки. Цього року танцюристи виступили в Канаді на зустрічі ОДУМ-у, а в Чікаго двічі на фестивалі "Українських днів", на карнавалі церкви св. Йосифа, в американських школах та університетах та востаннє двічі на 19-му міжнародньому фестивалі в Нейві Пір 4-5-го листопада перед кількатисячною публікою.

З нагоди 15-ліття ансамблю бажаємо учасникам добрих успіхів у навчанні та дальших гарних успіхів у прославленні доброго імени українського народу та його культури.

ДО УВАГИ БАНДУРИСТІВ

Якщо ви потребуєте чехол на бандуру, можете замовити його у нас.

Висилайте розмір бандури і 25 дол. завдатку. Повна ціна чохла 40 дол. За два тижні ви дістанете його.

Маю також тверду протекцію для струн.

Замовлення присилати на адресу:

Mr. W. MURHA
17179 Woodbine
Detroit, Mich. 48219, USA
Tel. 1-313-533-7197

МАЙБУТНЄ "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЗАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ І ВІД ТЕБЕ! ПРИЄДНУЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Щоб зробити нашу суспільність направду вільною, треба, щоб кожний канадець мав такі самі можливості, таку саму нагоду просуватися вперед, щоб бути добрим громадянином нашої країни, бути корисним самому собі і своїй громаді.

При допомозі постійної політики багатокультурности наш Канадський Уряд намагається берегти й поширювати це основне право рівних можливостей. Опрацьовуючи різні багатокультурні програми й почини на всіх ступнях торгівлі, у всіх урядових департаментах, у судівництві та в краєвих радах і агенціях, Канада сприяє поширенню таких самих можливостей і робить це на підставі здібностей і талантів кожного громадянина, і тут додати треба, без жодних упереджень.

Ваш Міністер багатокультурности з найбільшою посвятою працює, щоб усі канадці мали рівні можливості без уваги на їх культурну спадщину. Він також інформує про всі заходи Федерального Уряду і невтомно трудиться, щоб вся та різнобічна діяльність віддзеркалювала справжній дух багатокультурности. Люди з різних країн поселюються в Канаді, вони приносять із собою багато культурних цінностів і багато умінь. Саме це робить Канаду великою.

"В одній Канаді всі ми рівні"

Коли ж усі канадці, звідки вони б не прийшли, втішаються тими самим правами і привілеями, то ми стаємо міцно об'єднаною, справді демократичною нацією.
Політика багатокультурности вашого Канадського Уряду відіграє важливу ролю в тому, що стає свідченням, що в одній об'єднаній Канаді ми всі рівні.

Коли хочете висловити свою думку або одержати більше інформацій, пишіть до:

Multiculturalism
Ottawa, Ontario
K1A 0M5

Multiculturalism

unity through human understanding

Honourable Norman Cafik
Minister of State
Multiculturalism

L'honorable Norman Cafik
Ministre d'État
Multiculturalisme

(це єдність через взаємопорозуміння)

Б. І.

ПІРАМІДА ХЕОПСА І "ПІРАМІДОМАНІЯ"

Брутальність двох великих війн цього століття, диктатури-тиранії в багатьох т. зв. "демократичних державах" з одного боку і величезний стрибок, що його зробила технологія за останні десятиліття, значно випередили можливість пристосування як ментального так і духового життя людини до нових обставин. Це створило певний вакуум — старі ідеї не вистачають і не охоплюють всіх сторінок сьогоднішнього життя, нові ще виразно не викристалізувалися і все більше і більше робиться віддалення між людиною і природою, частиною якої і є людина.

В цьому хаосі різних ідей і фальшивих пророків найбільше, звичайно, ця зміна вплинула на молоду ґенерацію. Одні з них пробують іти разом з поступом технології, не забуваючи принципів, що їм вщепили їхні батьки. Другі — в пошукуванні "правди і свого місця в світі", створили різні радикальні групи. Ще інші кинулися до різних сект релігійного характеру, медитації, містики, йоги, часом беззастережно вірячи в те, що їм сказали їхні "майстри". Це створило добрий ґрунт для підприємчивих ошуканців нашого часу, що використовують їхні шукання для своїх цілком практичних цілей, як Уніфікаційна Церква Муна, або Наукова Церква Губарта (на конвенції 1949 року він просто сказав: "Якщо чоловік хоче зробити мільйон, найліпша дорога до того — винайти власну релігію". (Тайм, 5 квітня 1976 року). Вони часто уживають ті самі методи промиття мозгів своїх прихильників, що їх уживали північні в'єтнамці до полонених американців.

Подібне практичне використовування людей, що шукають щось, якоїсь ідеї, крім сьогоднішнього скомпютеризованого життя, є і в інших товариствах, що експериментують з біоритмом, чи студіюють УФО, Кірліянову фотографію, енергію, що її (можливо) концентрує або розсіває піраміда.

Звичайно, не всі такі товариства і організації є інструментом витягти якнайбільше грошей для організаторів. Є і такі, котрі беруть справу поважко. Багато з тих феноменів, як УФО, Кірліянова фотографія і інші на сьогодні ще не досліджені так, щоб можна було щось певне сказати. В багатьох випадках були і є певні фактичні дані, котрі не можна відкинути, але котрі не погоджуються з сьогодні визнаними законами фізики і логіки. З другого ж боку можна теж припустити, що не всі закони фізики є знані, що деякі з них ще треба піддати перевірці і що коли деякі феномени і факти і не вкладаються в загально прийнятv систему, то це ще не значить, що їх немає. Дійсність може бути ані така, як її хочуть бачити ентузіязм (УФО, біоритму і ін.), ані не така, як її відкидають як фантазію.

До тих невияснених сьогодні феноменів належить і питання, чи піраміда може концентрувати чи розсівати якусь енергію так, щоб та енергія робила видимий фізичний вплив.

Піраміди можна знайти в різних місцях земної кулі — під безхмарним небом Єгипту, у вогких джунглях Південної Америки, в Тайланді, Мексіко, Китаї. Великі і малі, ступінчаті і із гладенькими стінами, будовані різними людськими расами, тисячоліттями перед народженням Христа і пізніше. Деякі з них служили місцем поховань, але інші мали якесь інше призначення — викінчені і щільно замуровані, аж до часу, коли археологи минулого і цього століття не пробили отвору до їхніх коридорів і кімнат і не знайшли там жодних мумій.

Археологи висувають різні припущення щодо цілі будови тих пірамід: це будови релігійного призначення, астрономічні обсерваторії, чи, навіть, як дехто припускає, спосіб на зменшення безробіття, щось як "федеральні роботи" і подібні припущення. Одна з цікавих гіпотез, що має і певне підтвердження, є та, що староєгипетські вчені в самій будові піраміди, як в архівах, зібрали все про тодішнє життя і знання. Певне "посланіє" до будучих учених. Як знаємо, і сьогодні деякі учені роблять таке "посланіє" до будучих. Збирається все, що на певний рік було знане і зроблене: книжки, одяги, машини і тому подібне. Все відповідно консервується і замуровується з тим, що має бути відкрите не раніше того і того року, уможливлюючи будучим ученим пізнати якнайдокладніше наші знання і життя. І раніше були роблені такі спроби.

Бібліотека в Александрії, де були зібрані відомості з усіх ділянок тодішнього життя, не дійшла до наших часів і була спалена до тла. Записи на дерев'яних таблицях з острова Паски були спалені фанатичними місіонерами як "поганські", а золоті таблиці ацтеків були перетоплені на золотий "лом". Навіть тяжкі алебастрові плити з облицьовки піраміди Хеопса з написами на них програли з нищівною людиною і десь в мурах каїрської цитаделі говорять про тодішнє життя. Але все ж сама піраміда Хеопса дає деякі відомості про тодішнє знання.

Найбільше досліджені є піраміди Єгипту, особливо так звана група Гізи, недалеко від єгипетської столиці Каїру, на плато, що межує з пустинею, приблизно п'ять миль від Гізи, на лівому березі Нілу. Три піраміди збудовано недалеко одна від другої, найбільша з них знана як Велика Піраміда Гізи, або піраміда Хеопса, сина фараона Сенеферу. Правдиве ім'я Хеопса було Куфу (Кхуфу), але греки, значно пізніше, називали його Хеопсом і так це ім'я Хеопс стало більше відоме в світі.

Хеопс був визначний фараон. Правив 63 роки, був ученим, вояком, правдоподібно автором "Священної Книги", політиком і соціяльним ре-

форматором. На той час більшість земельних посілостей була в руках феодалів і святинь (жерців). Щоб зменшити їхню владу, як також зменшити утиск населення, Куфу частину землі відібрав від феодалів і дав селянам, маєтки святинь відібрав від жерців і понизив їхніх богів до другорядних (Пта, Ра і Амона), а визнав за найвищого бога К(г)нум — "сонце, що має життя". Спротив проти реформ Куфу зліквідував силою і тому був зненавиджений верхівкою[1]). Цей час був трагічний в історії Єгипту, бо пізніше жерці знову перебрали владу і старі боги були знову привернені до попередньої слави. Подібну спробу зробив пізніше Аменготеп IV (Акгатон, 1367-1350), котрого розікруціянти уважають за свого фундатора, що визнавав тільки одного бога (отже був перший монотеїст) — Атена, "вічного бога", символом котрого є сонце. Також і ця спроба потерпіла невдачу — внутрішня боротьба ослабила Єгипет, деякі землі відділилися від Єгипту і країна почала занепадати. Як то завжди буває, коли якась група ставить свої інтереси понад загальні!

Дві менші піраміди наступників Куфу, Шефрена і Міцеріуса збудовані недалеко від піраміди Хеопса. Будову цих трьох пірамід треба уважати за вершок досконалости будови пірамід по величині і точності. Цікаве є те, що піраміди групи Гізи були одні з перших будованих пірамід, а всі піраміди, будовані після них, не дорівнюються до них ані по величині, ані по досконалості. Є перекази, що всі три піраміди з'єднані коридорами і що піраміда Хеопса є сполучена з залею, яка є під або з боку Сфінкса. Припускають, що піраміди групи Гіза будували між 2700 і 2600 роками перед народженням Христа.

Єгипетські піраміди називали в старовину "одним з семи чудес світу", думали, що вони залишаться вічно, як сказав невідомий поет: "Все боїться часу, але час боїться пірамід", і хоч час і пощербив (з допомогою людей) піраміди, але в загальному будови залишилися як і 4800 років тому, коли з інших "семи чудес" при найліпшому залишилися лише незначні руїни.

Але і сьогодні піраміду Хеопса можна уважати за одне з чудес світу. Своїм розміром, інженерними й архітектурними розрахунками, адміністрацією організації транспорту і робочої сили, знанням астрономії і магнетичних полюсів землі її будівничі не мають подібних споруд у всьому світі.

Ні одна піраміда не була так вимірювана і перевимірювана, як піраміда Хеопса, починаючи від стародавніх часів до сьогодні. На жаль, виміри пірамід різними ученими і експедиціями не цілком сходяться. З одного боку знищення алебастрових плит і вапнякових бльоків вносить різницю при міряннi, бо, уживаючи "правдоподібні реконструкції" різними ученими, не завжди відповідає "реконструкції" інших. З другого — не встановлено, де власне треба міряти піраміду: на її цоколі чи на основі цоколю на скелі і т. д. Три різні системи міряння є сьогодні: французького єгиптолога Андре Пошан в метричній системі, бельгійського астронома Лагранже в "пірамідальних інчах" ("П. І.") (— подані їм виміри багатьма оспорюються, як "натягнені до потреби") і Коле (офіційні дані "Єгипетської влади 1929 року) в футах.

За часів будови піраміди Хеопса (Четверта Династія Старого Королівства) одиницею довжини був "пірамідальний кубіт" ("П. К."), що не цілком рівний теперішньому кубіту, що ще й досі вживається в Єгипті. "П. К." є рівний 52.37 сантиметрів. Його розміри були точно встановлені при вимірюванні королівської кімнати. "П. І." є трохи більший від англійського (на 0.0011) і є одною 500-мільйоновою частиною полярного діяметра землі. "П. К." є той самий, що і гебрейський "Священий Кубіт", як то доказав Ісаак Нютон.

Піраміда Хеопса збудована на скелі і має в основі квадрат, бік котрого є біля 756 футів. Найбільша різниця між довшим і коротшим боком є 7.8 інча. Внутрішні кути квадрату основи також дуже близькі до 90 градусів (найбільша неточність 7.6 хвилини). Хоч піраміда і була цілком закінчена, але бракує вершка — 10.2 фута. Чому нема вершка — ще не вияснено. Дехто припускає, що вершок був з алебастрових, або з базальтових плит, а може і із золотих плит (що цілком можливо, коли сама золота труна Тутанкемена, що не був якимсь визначним фараоном, важить 2488 фунтів). А. Пошан припускає, що вершка ніколи і не було, а був т. зв. "гномон" (Рис. II) — у вигляді обеліска для обсервації часу і довготи дня.

Виміри піраміди Хеопса (за А. Пошан): база основи (бік квадратури) — 230.253 метри. Сума боків основи (пірамеtр) — 921.012 м., Висота (до площадки) — 143.526 м., Висота теоретична (з гномоном) — 146.636 м., Довжина ребра (теоретична) 186.37 м., нахил боку до позему — 51 гр. 51 хв. 51 сек., вага — приблизно 7 мільйонів тонн, обсяг 2.632.000 куб. м., площа, що її займає піраміда — майже 48 тисяч кв. мет. (приблизно 13.1 акри). Вапняні бльоки, з котрих збудована піраміда, в середньому важать по дві і пів тонни. Таких бльоків у піраміді є 2 мільйони 300 тисяч. Вапняні бльоки були транспортовані з каменоломні в Турі на протилежному боці Нілу. Гранітові бльоки, часом до 60 тонн ваги — з Верхнього Єгипту, з Асвану. Монже, математик Наполеона, при його (Наполеона) кампанії в Єгипті обрахував, що матеріялу з трьох пірамід групи Гізи, вистачило б, щоб обгородити навколо Францію муром 10 футів висоти і один фут товщини. В пірамілі Хеопса могли б поміститися катедри Фльоренції, Міляну і Св. Петра в Римі і ще б залишилося місце. По закінченні будови піраміди вапняковими бльоками, піраміда була обложена полірованими алебастровими плитами (залишилися лише на північному боці). Бік квадрата піраміди точно встановлений північ-південь, себто під прямим кутом до меридіяну. Боки піра-

[1]) Однак в книжці "Семь чудес древнего мира" А. Нейхарт і І. Шишкова, вид. "Наука", Ленінград, на ст. 20 подано: "але ім'я фараона, котрий рішив прославити себе будовою величної піраміди, століттями було зненавиджене населенням Єгипту"...

міди не є цілком прямі лінії, бо заломлені під кутом у 27 мінут (Рис. III).

Схематично на Рис. I подано розмір піраміди північ-південь. Оригінальний вхід до піраміди (1) був з північного боку, приблизно на 55 футів по вертикалі. Вхід починається коридором (2), що, то звужуючись то розширюючись, іде похило вниз і кінчається ямою (10) невідомого призначення. Від коридору (2) відходить коридор (3), що сполучує (4), (6) і (9). Коридор (4) веде до кімнати королеви (5). Галерія предків (6), що є 153 фути довжини і 28 футів висоти, провадить до кімнати короля (7), збудованої з ґранітових плит до 60 тонн ваги і розміром 34 x 17 футів і 19 футів висоти. Над кімнатою короля, для розподілу ваги вбудовано в стелю п'ять ґранітових плит (на рисунку схематично подано три). Припускають, що для тієї самої королеви зроблені по пускають, що для тієї самої цілі облегшення стелі, над кімнатою є порожні камери. З кімнат короля і королеви зроблені по дві щілини, правдоподібно для вентиляції, коли робітники остаточно викінчували кімнати (8). Покручена шахта (9), що з'єднується з коридором (2) значно нижче позему піраміди, правдоподібно служила для виходу робітників по забльокуванні входу до ґалерії предків. Вхід до коридору (3) теж був забльокований. В королівській кімнаті стоїть ґранітовий саркофаг — порожній. "Камера Геродота" (11), де мала б лежати мумія Куфу.

До цього часу не знайдено ані якихось плянів, ані розрахунків, як була будована піраміда. Грецький історик Геродот, що побував у Єгипті значно пізніше, в половині п'ятого століття перед народженням Христа, в своїй "Історії" подає, що піраміда була будована двадцять років, сто тисяч робітників мінялося щотри місяці, до Нілу була збудована дорога-алея для підвозу каміння, що на барках доставлялося з Тури і Асвану. Піраміда була будована сходами з вапнякових бльоків, а опісля виповнена як рівна стіна й обложена полірованими плитами з алебастру. Коли будова ставала вища, робився похилий насип-плятформа, по якій і підтягалися вапняні бльоки. Разом зі зростом піраміди, росла і висота насипу, що по закінченні будови був розібраний. Геродот був у Єгипті більше як дві тисячі років пізніше будування піраміди, більшість відомостей мав з переказів, тому не можна цілком брати на віру те, що він подає. Геродот мав відомості, що властиве місце поховання Куфу є під пірамідою (Рис. I, 11), у довбаній в скелі кімнаті і що навкруги тієї піраміди кімнати проведена шахтами вода з Нілу, так що ніхто не може туди дістатися. Сама піраміда сьогодні ще далеко не досліджена, не досліджено також чи є з'єднання між трьома пірамідами, і чи є заля під або коло Сфінкса, як також "Кімната Геродота" в скелі, де має лежати мумія Куфу.

Після упадку могутности фараонів (а часом і за їх панування) піраміди і гробниці були не раз грабовані. Перекази про незчисленні скарби сховані за кам'яними мурами, приваблювали шукачів золота. Піраміду Хеопса не раз грабували. Навіть ексцентричний каліф Ал Мамун, син славного з "Тисячі і однієї ночі" Гарун Ал Рашида,

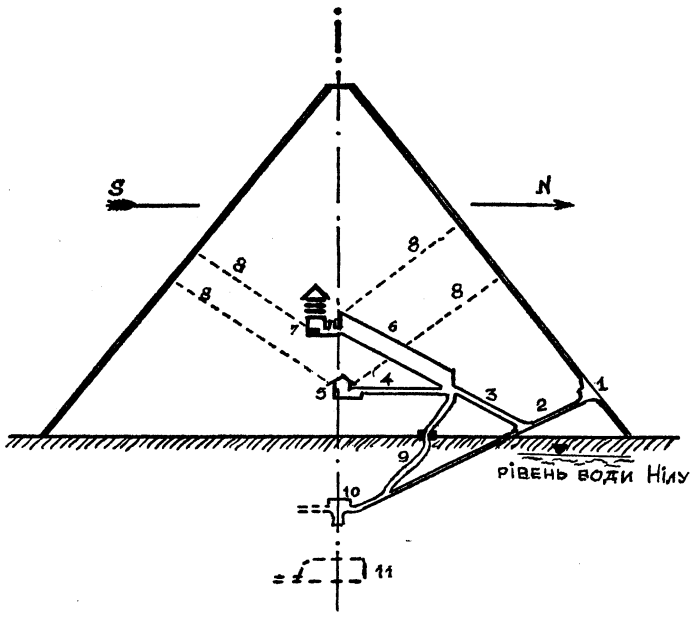

Рис. 1.—Схематичний розріз піраміди Хеопса

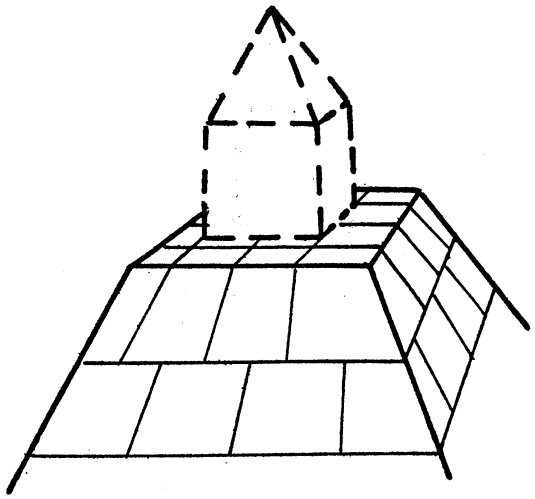

Рис. 2.—А. Пошан припускає, що замість вершка піраміда Хеопса мала обеліск для обсервації часу і довготи дня

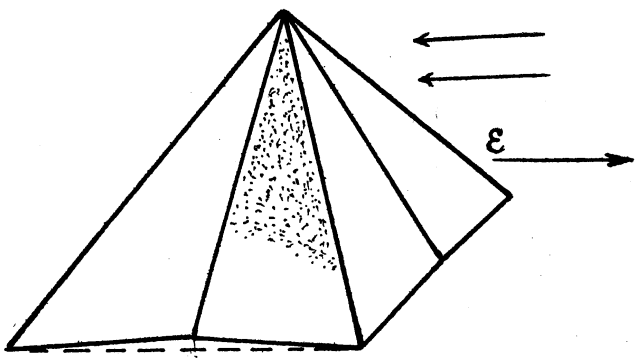

Рис. 3.—Боки піраміди є заломлені під кутом у 27 мінут.

вирішив цілком розібрати піраміди. Зігнавши тисячі робітників, почав він розбирати найменшу піраміду Гізи, однак по восьми місяцях інтенсивної праці результат був такий незначний, що роботу припинили. І в інші часи й інші люди нищили піраміди. Кам'яні блъоки брали на будову доріг, будинків, каналів. Алебастрові плити з піраміди Хеопса забрано до будови цитаделі й мінарету в Каїрі. Звичайно, різні дорогоцінності, що були в піраміді, розграбовано давно ще перед тим. Тому не є цілком певне, що в королівській кімнаті колись не лежала мумія Куфу. Однак розмір саркофагу є дуже малий, щоб в ньому могли помістится три труни, як то було за тодішнім звичаєм. Тому виникає питання, для якої цілі була будована піраміда. Андре Пошан твердить, що це була "соняшна піраміда", подібна тій, що в Мексіко. Знайдені в піраміді гієрогліфи значать — "найвищий К(г)нум охороняє мене", а що символом К(г)нум був соняшний диск, то вся будова мала б бути "соняшною святинею".

Століттями піраміда окружена леґендами. Містичні товариства, а спеціяльно розекруціяяти уважали піраміду за місце, де відбувалося втаємничення в тайну парапсихології членів їхніх товариств. Інші вважають, що піраміда концентрує якусь енергію і що в середині піраміди певні процеси можуть прискорюватися, або припізнюватися. Серед цих знайдемо і тих, що серйозно хочуть дослідити справу і тих, що лише бачать для себе заробіток. Ті ж, що шукають пророцтв, що їх ніби залишили в піраміді староєгипетські будівничі, маніпулюють вимірами довжин кімнат, коридорів, розширень чи звужень, пірамід.

Хоч піраміда досліджена ще тільки частково, є певні дані, з яких ми маємо уяву про знання староєгипетських учених. Часто уживана сьогодні при обрахунках величина $\Pi = 3.1416.$, що є відношенням обводу кола до його діяметру (обрахована пізніше 2800 років Архімедом) була знана єгипетським математикам. Якщо поділити периметр піраміди (беручи найменше зруйнований північний бік) на обвід кола, зробленого висотою піраміди (за А. Пошан), то матимемо 3.140. Приблизно ту саму величину одержимо, коли візьмемо котанґенс кута нахилу боку до позему і помножимо його на чотири... Також відоме в математиці правило "Золотого Відношення", виведене з ряду Фабінаці і рівне 1.6180, ми дістанемо, вживаючи в обрахунках, косінус кута 51 град. 52 хв.

Єгипетський кубіт, що на протязі віків незначно міняв свою вартість, служив не тільки для вимірювання і плянування міст та фортець. Знайдено обеліски, що їх уживали як вихідні точки, від яких мірялася віддаль (наприклад, від Мерое до Александрії, понад сто кілометрів). Визначено і довжину половини єгипетської хвилини, яка рівняється 923.52 метра (периметр піраміди 921.456!). Якщо єгиптяни уживали градуси на їхньому меридіяні — мусіли знати, що земля є куляста.

Орієнтування боків піраміди встановлено точно північ-південь, схід-захід. Орієнтація на Північну Зірку з Урса-Майор (Велика Медведиця) відпадає, бо в часі будови піраміди жодна зірка з Урса-Майор не була видна. Правда, можна було встановити північ-південь по зірках південної півкулі, однак найбільше правдоподібно, що було ужито магнетну методу (компас).

Гіпотетичний "гномон" у вигляді обеліску на вершку піраміди кидав тінь від сонця на (правдоподібно) нівельовану і розмічену площу, даючи години дня і довготу дня для кожного дня року. Для визначення рівнодення і сонцеположення боки піраміди не були цілком рівною площею, а складалися з двох площ (Рис. III), з'єднаних під кутом 27 хв. При сході сонця, починаючи з 21-го березня до 21-го червня освітлюється тільки ліва частина площі, а права буде в тіні. Цей ефект триває яких 20 секунд і це можна спостерігати і сьогодні. При заході сонця можна спостерігати зворотню картину — права сторона буде освічена, а ліва в тіні (весняне сонцеположення). Подібний ефект спостерігається від 21-го жовтня до 21 грудня (осіннє сонцеположення). Разом з тим визначається два дні в році, коли день і ніч однакові. За сьогоднішніми обрахунками, відхилення сонця при рівноденні рівне 23 хвилинам, отже староєгипетські астрономи зробили помилку тільки на 4 хвилини. Цікаве те, що коли помножити висоту піраміди на тисячу мільйонів, то це буде віддалення землі від сонця.

Початок новітньої "пірамідоманії" мабуть треба віднести до 1930 року, коли француз Бовіс відвідав піраміду Хеопса. Змучений довгим ходженням по коридорах і кімнатах, сів він відпочити. В очі йому кинулося декілька мертвих малих звірят, що дісталися до піраміди і тут загинули. Всі вони були муміфіковані. Це привело Бовіса на думку, що мимо відповідного сухого клімату, сама форма піраміди вибрана спеціяльно для ліпшого збереження мумій. Повернувшись до Франції, Бовіс зробив малу дерев'яну піраміду, що своїми розмірами відповідала пропорціям піраміди Хеопса і почав робити експерименти. Як подає Бовіс, він одержав повну муміфікацію[2]) здохлого кота і жодного сліду розкладу. Бовіс опублікував висліди своїх спроб, але ані критики, ані перевірки своїх експериментів іншими ученими не мав. Експериментами Бовіса зацікавився чеський інженер Карл Дрбала, піонер чеського радіо і телебачення. Експериментуючи з різної величини пірамідами, будованими за принципом *П*, він приходить до висновку, що є певна залежність між зовнішньою формою піраміди і хемічними, фізичними та біологічними процесами матерії, що вміщена в піраміді. Так ніби є можливість ці процеси прискорити чи припізнити. Очевидячки, не сама піраміда на це впливає, але якась незнана енергія, котру піраміда або розсіває, або концентрує, так як лінза може концентрувати світло.

Інж. Дрбал одержав добрі наслідки з муміфікацією органічних речовин (м'ясо, рослини і т. п.). Його цікавило теж питання, що буде з пред-

[2]) Під муміфікацією в даному випадку треба розуміти швидке відводнення (дегідрація) разом зі створенням несприятливих умов для життя мікроорганізмів.

метами неорганічними, як напр., з металом. Він чув, що коли положити "жилетку" до голення на світло місяця, то жилетка стратить гострість. Сталь жилетки є сплавом заліза з різними додатками, як вугіль, тунгстен і ін. Після теплової обробки це вже кристалізований матеріял. При гострення леза, гостряться і кристали, але залишаться в тому самому напрямку, в якому були після гартування. Відомо, що коли декілька разів легко згинати жилетку, то вона втратить гострість — кристали втратили свій напрямок. Але за якийсь час (при добрій сталі) кристали повернуться до попереднього напрямку і жилетка стане знову гостра. Очевидно, поляризоване світло місяця змінює напрямок кристалів. Як і чому — невідомо. Уміщуючи жилетку в середині піраміди на одній стороні жилетки схід-захід в неуживаній ще жилетці змін не було, але уживані "гострилися".

Інж. Дрбал одержав настільки добрі наслідки, що опатентував свою піраміду для гострення жилеток у чеському патентному уряді. В повоєнному часі, коли дістати жилетки було тяжко, "піраміда Інж. Дрбала" мала такий великий успіх, що одна чеська фірма почала виготовляти її комерційно. А французька фірма, що виробляє йогурт, пакує його в спеціяльної форми картонки. Натомість празька фабрика пива пробувала уживати для дозрівання пива резервуари в формі скриньок, наслідок — погіршення смаку пива.

В Америці одним з багатьох, що експериментують з пірамідами є каліфорнієць Патрік Фланаган, що будує свої піраміди (а також і продає), вживаючи в розрахунках золоте відношення, себто ділячи висоту піраміди на половину боку основи. Виміри Фланаган подає в пірамідальних інчах, беручи оспорювані виміри бельгійського астронома Лагранже. Так: висота (теоретична) = 5813 "П. І.", бік квадрату основи 9131, ребро 8684, висота трикутника боку 7387, сума діагоналей квадрату основи 25827, сума боків основи 36524. Маніпулюючи цими числами Фланаган приходить до надзвичайних висновків. 36524 поділене на сто дає число днів в році, 25827 років — це соняшний еквінокс, висота трикутника боку поділена на половину боку основи 7387:4565.5 = 1.6180... *(Ф)*, бік основи поділений на висоту 9131:5813 = 1.5708... (половина *П)* і т. д. Фланаган видав брошуру і дві книжки і обіцяє третю. Крім гострення жилеток, Фланаган обіцяє покращання смаку вина, тютюну, як і поліпшення здоров'я і успішної медитації тому, хто буде спати під великою пірамідою (може виготовити для бажаючих!). Піраміда буде працювати і тоді, коли буде самий "кістяк", себто чотири планки основи і чотири ребра. (Такий "кістяк" можна зробити самому з дерев'яних планок чи алюмінієвих або мідяних рурок (все, що впливає на магнетну стрілку компасу, як залізо чи його сплави, виключено). Бік піраміди має бути скерований перпендикулярно до меридіяна).

Чи має піраміда ті властивості, що подають Бовіс, Дрбал, Фланаган і інші, сьогодні не можна ані ствердити, ані відкинути. За електрикою теж не було признано зразу наукових підстав, як і знана історія з австрійським лікарем Францом Месмером, якого офіційна комісія вважала шарлатаном.

Експерименти з пірамідою поширилися не лише між аматорами, але і поважні організації почали робити спроби. Так, Інтернаціональна Фортеан Організація в своєму журналі *ІНФРО Журнал* подає про експерименти з п'ятьма філодендронами. Кожний філодендрон мав ту саму землю. Один був у коробці, так як був куплений (контрольний), другий під закритою пірамідою, третій у піраміді з отворами по боках, четвертий у коробці у формі куба і п'ятий під пірамідою-кістяком. Вислід — ніякої різниці в рості не помічено. Однак в цьому випадку умови для кожного філодендрона не були однакові (як напр. освітлення і т. п.). Так само проф. Г. Тіссен з Онтаріо університету подає, що він не помітив ніякої різниці в просторі насіння в піраміді і без неї. Знову ж і тут не подано, як були одержані "однакові умови" Натомість Розікруціянський університет у Сан Гозе, що має добре устатковані лябораторії і кваліфікованих спеціялістів, опублікував висліди своїх експериментів і твердить, що ліпший ріст рослин був спостережений під пірамідою, як без неї. Що ж торкається зміни смаку вина, то це справа цілком суб'єктивна і перевірити дуже трудно. Гострення жилетки можна було б перевірити фотографуванням леза до і після уміщення під пірамідою при дуже великому побільшенні. Є дуже можливе поліпшення здоров'я після спання під пірамідою, бо тут може грати автосуґестія і знову ж вплив піраміди тут не буде можливий до встановлення. В Онтаріо, Канада, побудовано декілька великих пірамід-кістяків, обтягнених прозорим пластиком, у яких посаджено городину. Урожай мав бути подвійний. Однак і тут не було додержано "однакових умов" (вогкість під пластиком мусіла бути більша, як на відкритому повітрі і т. под.).

Але з пірамідою Хеопса зв'язана ще одна справа, справа "пророцтв", що їх можна ніби найти в самій будові піраміди. За основу пророцтв взято пірамідальний інч, котрим вимірювали довжину і висоту кімнат та коридорів, їхніх перехрещень, нахилу, звужень та розширень і т. п. Прирівнюючи пірамідальний інч до якогось відтинку часу, як напр. один інч рівний одному рокові і були монтовані пророцтва. Хоч і раніше піраміда Хеопса була інтерпретована як архів, модель арки Ноя, масонська святиня і подібне, але найбільшого розквіту самих найфантастичніших припущень і пророцтв починається від початку ренесансу і аж до нашого сьогоднішнього атомового віку.

Як знаємо, в минулому столітті, історія людства була підпорядкована переказам зі Старого Завіту, де багато ніби "даних" подані символічно, як напр. шість тисяч років від сотворення світу. Теж і піраміда Хеопса підпала під тодішні поняття. Після того як полковник Говард Вайсе

НЕ ЗАБУДЬТЕ
В І Д Н О В И Т И
ПЕРЕДПЛАТУ
СВОЄЧАСНО!

зміряв піраміду в 1830 році, Тейлор, котрий до речі, ніколи не був у Єгипті, опублікував книжку "Хто збудував піраміду і чому?" Тейлор, спираючись на Старий Завіт, знаходить зв'язок між аркою Ноя і вимірами піраміди, як також і вимірами святині, що її збудував Соломон. Астроном Сміт, що видав книжку в 1864 році "Наше наслідство в Великій піраміді", доказує, що периметр піраміди в пірамідальних інчах поділений на сто дорівнюється числові днів у році (правдоподібно Фламаган використав деякі матеріяли Сміта).

На превеликий жаль усі пророцтва добре згоджуються з фактами в минулому, але в книжках, виданих перед другою світовою війною, нічого не згоджується ані про війну, ані про ті великі зміни, що наступили після неї, хоч пророцтва і доходять майже до кінця двадцятого століття.

Хоч виміри в середині піраміди, де знищення є менші і можна виміряти досить точно, зовнішні виміри підлягають дискусії. Андре Пошан прийшов до висновку, що "при найліпшому розходженні між оригінальним пляном і теперішніми вимірами треба прийняти 20 сантиментрів в один чи другий бік", але і сам Пошан подає виміри північного боку в десятих частинах сантиментра.

Сама будова піраміди показує, що зі способу уложення вапнякових бльоків, системи розподілення тягару ґранітовими плитами над кімнатою короля, чи з первісного забльокування входу до Галереї предків, що піраміда була будована за наперед уложеним пляном. Хоч багато речей сьогодні не вияснено, як напр. яма чи звуження коридору (Рис. I, 10 і 2), так що в деяких місцях треба "проходити на чотирьох", або, як дошліфовувалися тяжкі кам'яні брили одна до одної так, що поміж ними не можна просунути лезо ножа, або як остаточно викінчувалися кімнати і коридори, коли там була цілковита темрява[3]), треба припустити, що будівничі піраміди мали не якенебудь знання математики. Одним з найяскравіших прикладів їхнього знання астрономії є "вгнутість" боків піраміди для визначення рівнодення і сонцеположення. Піраміда була будована за певним пляном і з певною ціллю, а тому і всі ті неясності сьогодні для археологів мали своє призначення. А тому ще рано робити якісь висновки. Чому, наприклад, будівничі орієнтували боки північ-південь, може бути, що вони орієнтували схід-захід, себто по меридіяну. Лінії магнетного поля землі теж ідуть в тому напрямку і магнетне поле землі дійсно впливає на "космічні промені", відхиляючи їх! Інж. Дрбал і інші, говорячи про енергію, що її концентрує чи розсіває піраміда, мають на увазі правдоподібно те, що і фізики називають "космічним промінням".

У 1969 році група американських учених пробувала знайти засекречені камери в піраміді Кефрена. Для того в середині піраміди був укищений прилад до реєстрації космічної енергії, а властиво мезонів (енергія, що зв'язує протони). Одержані дані мали бути переказані найновішому компютерові ІБМ. Знаючи проходимість мезонів через вапняні брили, де вона була більша і через повітря, де вона є менша, після складних обрахунків можна б було визначити камеру і її положення. Однак компютер давав такі непередбачені дані, що по багатьох місяцях праці проєкт припинили. Дехто припускає, що власне та енергія, що її концентрує чи розсіває піраміда і впливала на реєстратор. На жаль, тому що завданням згаданої групи учених було дослідження можливих камер, а не щось інше, цей незрозумілий факт не піддано дальшим дослідам.

---

[3]) Гіпотези, що дві і півтонові брили так довго терли одна об другу, аж поки вони не притерлися цілковито, або що світло до ґалерії предків і кімнати короля спроваджувалося золотими дзеркалами на віддаль соток футів, досить неправдоподібні. Ця ідея з дзеркалами постала тому, що ані в коридорах, ані в кімнатах не знайдено кіптю від смолоскипів старого походження.

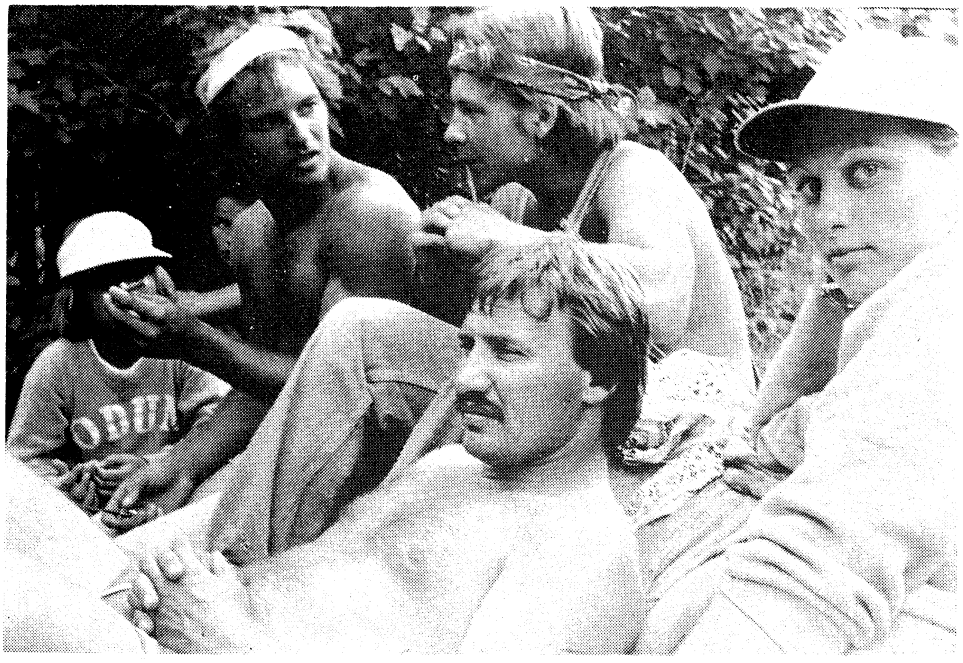

Заступник коменданта Радим Корженівський відпочиває в лісі після прогулки.

Його "стережуть", зліва: мала одумівка, Іван Близнюк, Петро Сірко і Олександра Лупул.

Виховно-відпочинковий табір ім. М. Грушевського

Оселя "Україна"

Літо, 1978 р.

Анатолій ЛИСИЙ

РОЗДУМУВАННЯ НАД МЕТОЮ

Мій приятель, давній одумівець, в останньому часі почав уперто підносити питання: ЯКА МЕТА ОДУМ-у?

Спочатку я сердився, хапав Альманах і, тикаючи пальцем на його сторінки, намагався мого приятеля переконати: "Ось, дивись, читай! Тут все написано!" Очевидно, його питання сіпало мене за живе. Як це так? Дотепер не знати мету ОДУМ-у?!

Але це не помогло. Мій приятель настоює на шуканні відповіді. Він має свої причини. Його троє дітей є в Юн. ОДУМ-і. Він турбується за них, за їхнє майбутнє і за майбутнє ОДУМ-у.

Безперечно, можна бути буквоїдом і вичитати про мету, завдання і т. д. в багаточисельних параграфах Статуту ОДУМ-у. Можна навіть доводити, показуючи на наші табори, капелі, Зустрічі і т. п., що ми стараємося, працюємо і плекаємо в ОДУМ-і багато вартостей, які відповідають нашим цілям.

Мій приятель це добре знає. Але його питання є значно глибше і його не задовольниш стандартними фразами параграфів статуту. Також інші докази не є задовільними. Дуже похвально, наприклад, що ми маємо мистецькі покази, табори, виховничі курси, Зустрічі (оминаючи делікатно деякі нищівно вражаючі моменти) і т. д. Але знову ж, якщо ми добре задумаємося над цими нашими доказами, не дивлячись на них ззовні, а заглянувши в них глибше, тоді ми побачимо, що ще далеченько нам до нашої мети.

Отже я розумію мого приятеля. І добре, що він так допитується. На нашу мету треба дивитися не зі становища параграфів, а з позицій щоденного буття.

Для нашої молоді дуже важливим є зрозуміння мети і завдань їхньої організації. Занадто амбітні, крилаті та патріотично зафарблені слова статутових параграфів можуть звучати для них лише фразами без реального значення. Практичне життя організації не терпить абстрактности. Воно вимагає більш ясніших, конкретних і може простіших цілей, які в своїй сукупності могли б означати шлях до загальної мети.

Кожна мета, якою великою вона не була б, складається з багатьох менших. Треба починати з них, зробивши їх зрозумілими "в трьох словах". Щоби досягти окремі цілі, треба виховати в собі певні звички. Це означає найперше вимоги до себе, які треба виконувати. Це означає самодисципліну, послідовність, гасло або клич, до якого спрямовується увага і старання.

Візьмімо приклад: На високу гору можна дістатися двома шляхами: гелікоптером і власними силами. Перший шлях — легкий і не вимагає підготовки чи напруження. Другий шлях — це шлях використання власних здібностей. Щоб дістатись до вершка гори, треба крокувати ніби ступнями все вище і вище. Кожен крок дозволяє робити крок наступний. Досягнути вершка гори — це означає виконання багатьох послідовних кроків. Так досягається мета. Про це мабуть говорить мій приятель.

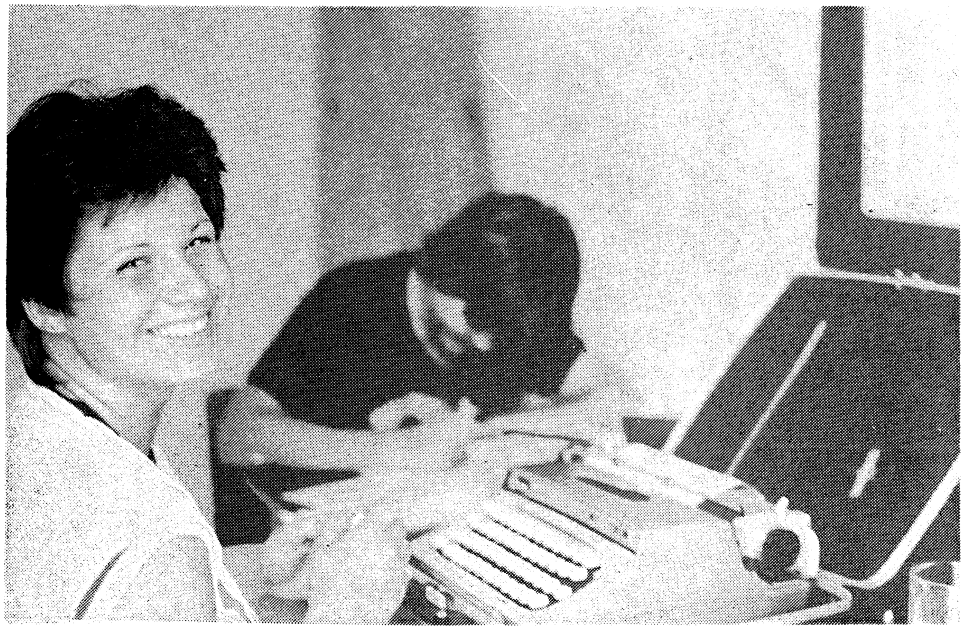

Віра Харченко друкує "Таборові Вісті", а Віра Петруша готує ілюстрації.

Виховно-відпочинковий табір ім. М. Грушевського

Оселя "Україна". Літо 1978 р.

НА ПОРОЗІ НОВОГО ЖИТТЯ

У неділю 17 вересня 1978 р. відбулося вінчання **Галі Гаєвої з Робертом Теннісоном.**

Молодих з одруженням вітали батьки та біля сорока осіб присутніх родичів. Весільне прийняття відбулося на хуторі родини Гайових за розстеленими столами, під розлогим столітнім в'язом.

Роберт має 33 роки, роджений у Каліфорнії, США, науковий ступінь доктора психології здобув у Бріджем Янґ університеті в штаті Юта. Під цю пору працює професором психології при Міннесотському університеті, як також очолює дослідницький відділ студій людського мислення при допомозі композиторів.

Галя має 23 роки, народилась в Аргентіні, в минулому активна одумівка і передова бандуристка міннесотської філії. Тепер є студенткою Міннесотського університету, наслідує кар'єру свого чоловіка.

З нагоди весілля батьки молодої подарували на українську пресу й науку 200 долярів, з яких на "Молоду Україну" приділено 50 долярів.

Галя і Роберт Теннісони

ЧЕТВЕРТИЙ ВСЕОДУМІВСЬКИЙ З'ЇЗД СТАРШИХ ВИХОВНИКІВ ОДУМ-у

відбудеться

в днях 13—15 квітня 1979 року

в Чікаго, Іллінойс, США.

Господарем З'їзду буде Чікаґська філія.

Відповіді до "Веселі таємниці", друковані на одумівській сторінці:

1. Микола Павлович
2. Семеро
3. Водій — жінка

Федір Бойко СВУ, представник журнала "Молода Україна" на Британську Колюмбію із своїм внуком Борисом Дяконовом. 1978 рік.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМЦЯ

ПОДОРОЖІ ДО МАВКИ

(Уривок)

Дуже рано почала Леся знайомитися з народною творчістю: піснями та художніми виробами. Ще коли Косачі жили в Новоград-Волинському, мати вивезла Лесю з братом Михайлом у село Жаборицю, щоб вони ближче пізнавали народний побут та проймалися українськими звичаями.

В Жабориці Леся слухала гарних старовинних пісень. Там їй розповідали і дорослі, й діти цікаві перекази та леґенди. Там вона спостерігала обрядові танки та різні ігри, пов'язані з повір'ями. Вперше, саме в Жабориці, вона почула оповідання про лісову русалку (мавку) та про інших дивовижних істот, котрими народна уява заселяла ліси, гаї й озера.

З Луцька мати возила дітей до села Чекни. Там вони зачаровано слухали веснянок, які селяни співали бодай чи не всім селом. Діти, а особливо Леся, сприймали все це з великим захопленням. З того часу чекнянські веснянки, зокрема "Подоляночка", "Женчичок-бренчичок", "Зайчик" та інші, увійшли в побут сім'ї Косачів і стали там улюбленими піснями.

Навесні 1882 року родина Косачів перебралася на постійне проживання до села Колодяжного, що недалеко повітового містечка Ковеля. Тут поліська народна стихія заполонила Лесю і на якийсь час повністю її поглинула.

В Колодяжному Леся з допомогою брата Михайла виконала цінну фольклорну роботу: записала від різних людей дуже багато пісень. Два великі загальні зошити геть списала текстом кожної пісні наклеєна була стрічка нотного паперу з нотами мелодії тієї пісні. Ці записи Леся передала на перегляд композиторові М. Лисенкові, а згодом частина їх була надрукована в збірнику народних пісень, що упорядкував відомий музикознавець Климент Квітка.

А. Костенко

("Співачка досвітніх вогнів")

ЯК ДИТИНОЮ, БУВАЛО...

Як дитиною, бувало,
упаду собі на лихо,
то хоч в серце біль доходив,
я собі вставала тихо.

"Що, болить?" — мене питали,
але я не признавалась —
Я була малою горда, —
щоб не плакать, я сміялась.

Л. Українка

УЖЕ ВЕСНЯНЕ СОНЦЕ ПРИПІКАЄ

Уже весняне сонце припікає,
вже й сон-трава перецвітати стала
От-от зозулька маслечко сколотить,
в червоні черевички убереться
і людям одмірятиме літа.
Вже з вирію поприлітали гості.
Он жовтими пушинками вже плавають
на чистім плесі каченятка дикі.

Л. Українка

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ БІОГРАФІЮ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА?

1. Хто клопотався про визволення Шевченка з кріпацтва?
2. Де вчився Шевченко після викупу?
3. Де і коли був заарештований Шевченко?
4. Коли звільнився Шевченко із заслання і куди поїхав?
5. На якому році життя помер Шевченко і де його поховано?

Відповіді будуть надруковані в наступному числі "Молодої України".

Родак Оксана і Юхименко Таня після успішного виступу на англомовній телевізійній програмі "Молоді таланти".

Фото Ів. Корця

***

Я належу до ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича в Торонто від 1976-го року. Оксана Родак і я граємо дуети на бандурі і на фортепіяно. Ми виступаємо на українських музичних фестивалях, на різних концертах, на "Каравані" і на телевізійних програмах.

Літом мені подобається бути на кобзарських таборах, які відбуваються на "Сперров біч лодж". Ми там, не тільки вивчаємо багато пісень, але маємо час на ігри і на відпочинок. Я почуваюсь щасливою, що належу до одумівського ансамблю і люблю керівника — пані Родак, бо якби не вона, то не знати, чи хто б зміг так нас, дітей, зорганізувати і навчати.

Член ансамблю —

Таня Юхименко

МОЛОДІ ТАЛАНТИ

Юхименко Таня і Родак Оксана — наймолодші й найактивніші члени ансамблю бандуристів у Торонто. Недавно, вони виступали на англомовній телевізійній програмі "Молоді таланти". З цікавістю вони приглядались як техніки підготовляли і накручували програму та відповідали на численні запити про наш народній інструмент — бандуру. Керівникам програми дуже подобалась в'язанка українських пісень і вони запросили бандуристок виступити на спеціяльній різдвяній програмі. Дівчатка виконали зі співом колядку "Добрий вечір" і англійську різдвяну пісню "Чиє дитя".

На першому виступі Таня і Оксана розпочали півгодинну програму грою на бандурі. На різдвяній програмі Оксана вітала слухачів із святами, українською мовою.

Це вперше на цьому телевізійному каналі чужинці мали нагоду побачити і почути український чудовий інструмент.

Ґратулюємо і бажаємо дальших успіхів.

В. Р.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО?

...на землі живе майже 75 мільярдів птахів.

...немовля кита дуже любить материнське молоко. Протягом доби воно випиває аж 400 літрів.

...гусениця за місяць з'їдає листя у 6000 разів більше, ніж важить сама.

...найдужчим щодо власної ваги є жук-носоріг. Сам він важить усього 14 грамів, а може тягти "вантаж" 1500 грамів.

...за літній період ластівка з'їдає до 1 мільйона комарів, мошок та інших комах.

ВЕСЕЛІ ТАЄМНИЦІ

1. Діда звуть Павлом Івановичем, його внука — Михайлом Миколайовичем. Як звуть внукового батька?
2. У батька 6 синів. Кожен син має сестру. Скільки всього дітей у батька?
3. Водій автомашини має дві сестри, але вони не мають брата. Як це може бути?

Відповіді шукайте на сторінках цього журналу.

ВІДПОВІДІ НА ЗИМОВІ ЗАГАДКИ В Ч. 274 "М. У.":

1. Чоботи, черевики. 2. Піч. 3. Дощ, сніг. 4. Сніг. 5. Мороз.

НОВИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ ДИТЯЧИЙ КРЕДИТОВИЙ ПОДАТОК

Батьки,

ПРОСИМО ЦЕ ПРОЧИТАТИ!

Ви маєте змогу претендувати на 200.00 дол. за кожну дитину у вашій родині — в залежності від вашого прибутку.

Якщо Ваш родинний прибуток менший як 18,000.00 дол. на рік (це є нетто прибутку обидвоїх — чоловіка і жінки), ви кваліфікуєтеся до повної суми 200 дол. за кожну відповідну дитину. Якщо ваш родинний прибуток більший як 18,000.00 дол., ви можете також кваліфікуватися на цілу або частинну платність, у залежності від кількости дітей.

Аплікаційна форма на новий федеральний Дитячий Кредитний Податок є залучений до вашого родинного чека, платного в січні. Прочитайте інструкції уважно, потім виповніть форму і пішліть її разом з вашим комплектним — 1978 "Інком Текс Ретирн" і вашою заявою на родинну допомогу.

УВАГА: Якщо ви потребуєте помочі, то ваше найближче бюро "Телтс енд Велфар" або "Резеню Канада Тексейшен офіс" існує на те, щоб допомогти вам. Деякі приватні фірми можуть також допомогти вам, але заплата за податкову обслугу може становити навіть 15 процентів. Спробуйте не користуватися ними.

Health and Welfare Canada

Santé et Bien-être social Canada

Monique Bégin, Minister

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить за пляни різні щаднич. **7-8½%**
- Дає малі і великі, особисті і моргеджові позички, в міру можливостей
- Має життєву асекурацію на заощадження до $ 2.000 на позички до $10.000 після вимог КЮМІС
- Має чеки особисті даром і для подорожуючих
- Приймає оплати за ґаз, електрику, телефон і воду даром
- Дає різні фінансові поради
- Дає пашпортові ґарантії
- Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу
- Дає добрі кредитові звіти
- 27 років на службі Рідного Народу
- Вступайте в члени і щадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої
- Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.

SO-USE CREDIT UNION LTD.
406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:
2258 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel. 763-5575

ГУМОР

***

Жінка до чоловіка:

— Ой, чоловіче, наш Гриць випив усе чорнило з пляшечки. Що ж тепер буде?

Чоловік: — То нехай пише олівцем.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Васько Василь, Ілдертон, Онт. Канада	$50.00
Ансамбль Бандуристів ім. Івана Котляревського, Ст. Кетеринс, Онт., Канада	30.00
Щербань Катерина, Торонто, Онт., Канада	25.00
Опанащук Андрій, Елма, Н. Й., США	12.50
Данильченко Іван, Міссісаґа, Онт., Канада	12.00
Лисик Олена і Юрій, Ошава, Онт., Канада	10.00
Пришляк Марія, Чікаґо, Іл., США	5.00
Нев'янучий вінок на могилу св. п. Миколи Калініченка складають Марія і Ілько Гнатенко, Форт Вейн, Інд., США	5.00
Марцінюк Йосиф, Парма, Огайо, США	4.50
Босий С., Торонто, Онт., Канада	2.50
Шерей Ганна, Елмгурст, Н. Й., США	2.50
Фат Іван, Трентон, Н. Дж., США	2.50
Стадниченко Едуард, Зах. Німеччина	2.00
Стадниченко Валентин, Зах. Німеччина	2.00

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Метулинський Микола, Ст. Кетеринс, Онт., Канада	4
Педенко Віктор, Торнгіл, Онт. Канада	1

Жертводавцям і прихильникам "М. У." щира подяка!

Ред. і адмін. "М. У."

Чоловік та жінка стоять на мості й любуються хвилями ріки. Жінка до чоловіка:

— І що б ти робив, коли б я оце раптом упала з мосту просто в ріку?

— Негайно побіг би до села кликати допомогу.

— Та до села ж далеко.

— Та я б для тебе побіг би ще й далі.

ROCHESTER FURNITURE
CO. LTD.

ТРИ ВЕЛИКІ КРАМНИЦІ

Великий вибір хатніх меблів: віталень, спалень, їдалень, холодильники, пральні машини, електричні і газові печі, телевізори, радіо.

TORONTO CENTRAL
423 College St. W. - Tel. 364-1434
TORONTO WEST
1121 Dundas St. W. - Tel. 535-1188
MISSISSAUGA
2150 Dundas St. E. - Tel. 276-4390

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario
Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки, українські часописи та журнали, пластинки, друкарські машинки, різьбу та кераміку, полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні оказії.

Просимо ласкаво нас відвідати!

Прощаючись, при відході дядько міцно поцілував гарненьку жінку племінника, а потім уже при дверях запитав:

— Чи я з усіма попрощався?

— Так, так, з усіма,—запевнив племінник.

***

Свирид подає на Грицька до суду за те, що той три роки тому назвав його бегемотом. Суддя питає:

— А чому аж за три роки?

— Бо я лиш учора довідався від сина — школяра, що таке бегемот.

MR. N. HAWRYSCH / COMPL /
16 INDIAN ROAD CR.
TORONTO, ONT.
M6P 2E8

Ціна 75 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:
MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.
LONDON, ONTARIO
(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ
ALASKA Fuel Ltd.
83 SIX POINT ROAD
TORONTO, ONT.
M8Z 2X3
24-годинна скора і солідна обслуга!
Чищення і направа форнесів безплатна.
Телефонуйте вдень і вночі!
Тел.: 231-2281
231-2282
Обслуга гарантована!

Е. ДУМИН
пропонує
ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських і хлоп'ячих костюмів
як також різних фасонів і кольорів
СОРОЧОК
550 QUEEN STREET WEST
Toronto, Ontario
Tel.: 364-4726

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"САМОПОМІЧ"
2351 West Chicago Ave., Chicago, Illinois 60622, USA. — Tel. HU 9-0520

- Кожна Ваша позика в "Самопомочі" коштує дешевше
- Оплачуємо кошти асекурацій за:
  1. Кожне ощадностеве конто до висоти 40 тисяч дол., з яких кожне забезпечене Федеральною Аґенцією.
  2. Кожну позику (крім морґеджів) у висоті до 10 тисяч долярів
  3. Додаткове життеве забезпечення кожного щадника до 70 року життя до висоти 2 тисяч дол.
- Даємо Студентські Позики, за які проценти платить держава
- Видаємо грошеві перекази та подорожні чеки
- Приймаємо оплати за ґаз, електрику, воду й телефон
- Платимо 5½% дивіденди за Ваші ощадності квартально
- В новому приміщенні заінстальовані для Вас огнетривалі скриньки.
- Відкритий кредит на всі Ваші потреби до висоти 2.500 долярів видаються на один Ваш підпис, без ручителів.